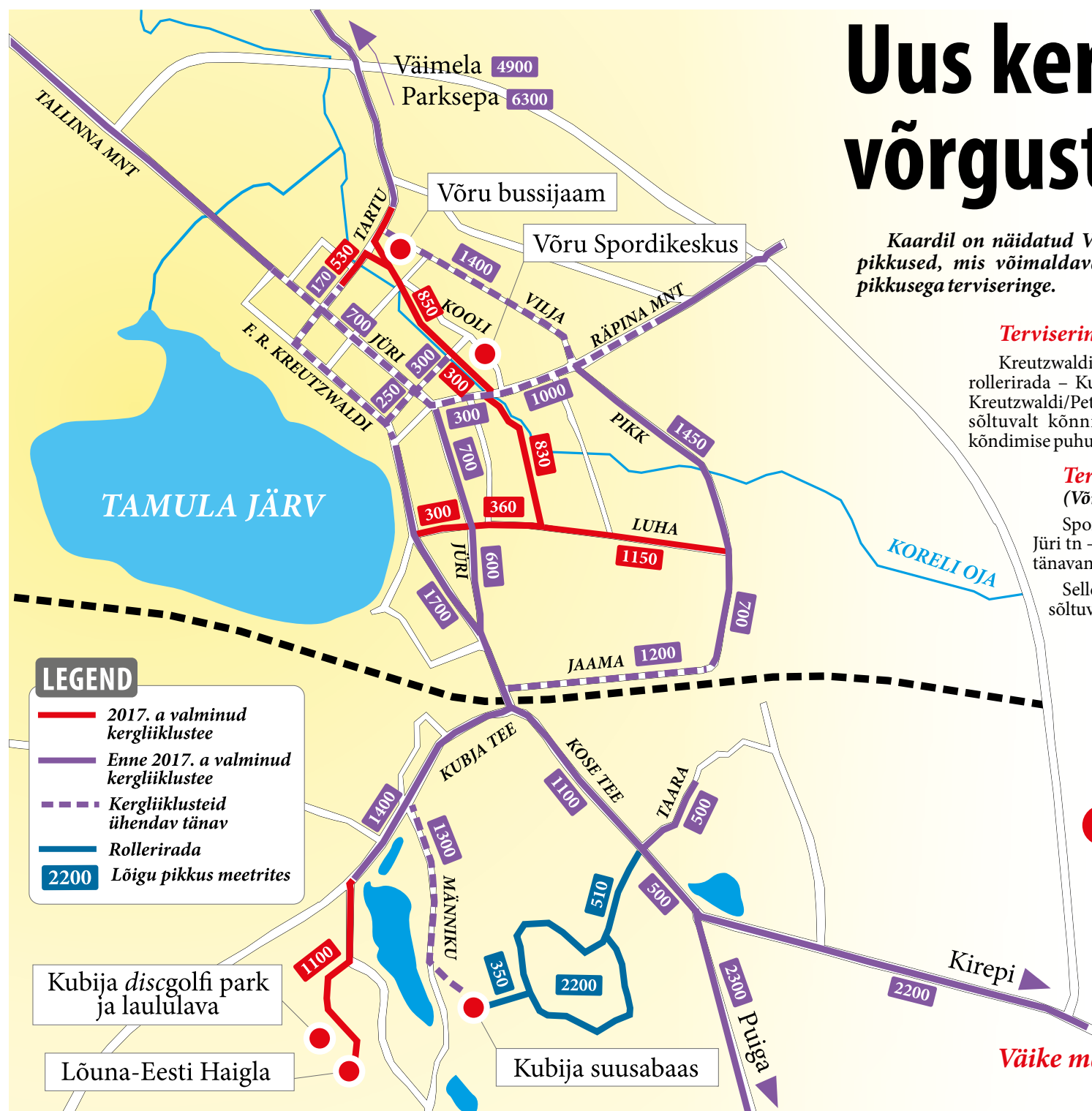




Uus kergliiklusteede võrgustik Võru linnas

Kaardil on näidatud Võru linnas asuvate kergliiklusteede ja tänavate lõikude pikkused, mis võimaldavad liikumisharrastajal komplekteerida endale sobiva pikkusega terviseringe.

Terviseringi näide 1, pikkus 9 km:

Kreutzwaldi/Petseri rist – raudteeülesõit – Kõse tee – Taara tn ots – Kubija rollerirada – Kubija suusabaas – Männiku tn – Kubija tee – raudteeülesõit – Kreutzwaldi/Petseri rist. Selle marsruudi läbimisele kõndides kulub 1,5-2 h sõltuvalt kõnnikiirusest. Selline ajaline koormus on liikumisharrastajale kõndimise puhul igati paras.

Terviseringi näide 2, pikkus 6,7 km: (Võrumaa Mängude päevak)

Spordihall – Kõreli kaldaala kergliiklustee Tartu tänavani – Tartu tn – Jüri tn – Räpina mnt – Kõreli sild – Kõreli kaldaala kergliiklustee Luha tänavani – Luha tn – Piik tn – Räpina mnt – spordihall.

Selle marsruudi kõndides läbimisele kulub 1h 15 min – 1h 30 min sõltuvalt kõnnikiirusest.

Terviseringi näide 3, pikkus 4,4 km: (Võrumaa Mängude päevak)

Spordihall – Kõreli kaldaala kergliiklustee Tartu tänavani – Tartu tn – Jüri tn – Luha tänav – Kõreli tn – Räpina mnt – spordihall.

Selle marsruudi kõndides läbimisele kulub mudilasel 1h – 1h 15 min sõltuvalt kõnnikiirusest.



Sportides ära unusta liiklusohutust! Pimedal ajal kasuta alati helkureid ja helkuritega riideid. Ole ettevaatlik hoovideist väljasõidukohtades – veendu, et sealt ei tule sõidukit!

Võrumaa Mängude liikumispäevakud märkejaama ja nutikoodiga Võru spordihalli juures kolmapäeviti kell 8-22.

Täpsem info ja ettepanekud: www.vorumaaasportidiliit.ee



Väike matemaatika ja tervis tuleb – leia oma rada!

(Loe ka lk 4)

SUUTAME TULED VÕRU LINNA JÕULUPUUL

Kesklinna pargis
03. detsembril
kell 16

kõlavad adventiaja AVAKÕNED

laulame ja tantsime koos lastega
võimlemisklubist SIRUTUS

avatud
HEADE SOOVIDE
POSTKAST



www.vorukannel.ee

MARI KALKUN



Ilmanõtsan

**ADVENDIKONTSERT
PÜHAPÄEV, 3. DETSEMBER
VÕRU KANDLES — 18:00**

PILETID PILETILEVIST JA KOHAPEAL
EELMÜÜGIST 7 / 10 € — KONTSERDIPÄEVAL 10 / 12 €
SOODUSHIND ÕPILASTELE, TUDENGITELE
JA PENSIONÄRIDELE — LAPSED KUNI 7A TASUTA.

Võru linnavolikogu peab haarama liidrirolli

Võru linnavolikogu töö kõigi nende aastate jooksul, alates iseseisvuse taastamisest, on olnud kord paremini, kord halvemini korraldatud. Parteilised tõmbetuuled ja võimurõngad on jätnud oma jälje valija mälu.

Kui argielus on valija poolt suudetud vältida pörsa kotis ostmist, siis meie kohalikus poliitikas on tulnud ette aegu, mil lõpuks on hääle andja osutunud selleks, kelle kotti on soku-tatud mittetarvilik kaup. Eriti iseloomulik oli selline teguviis lõppenud nullindatel, kui linna valitseti põhimõttel, et pärast meid tulgu või veeuputus.

Möödunud kümnendi põhimõttelase valitsemisstiil tõi kaasa ka volikogu kui võimukandja rolli osatähtsuse languse. Olgu selle tõestuseks kasvõi meie unustusse vajunud linnavolinike loetelu sellest ajast, vastupidiselt tormilistele üheksakümnendatele, mil teati ja tunti pea iga volinikku. Märkatavalt paremaks kujunes olukord pärast eelmisi valimisi, kui linnapeaks sai Anti Allas ja linna juhtimise eest olid kaasvastutajad Keskerakonna saadikud ning valimisliidust VVV valituks osutunud saadikud.

Vastvalitud linnavolikogu koosseisu peamine väljakutse saabki järgnevatel aastatel olema volikogu kui kohaliku elu olulisima mõjutaja rolli taastamine. Linnavolikogu ei saa ja ei tohi olla poliitiliste lavastuste mängulava ning selle peamine funktsioon ei saa olla linnavalitsuse kummitempliksi olemine. Need lubadused, mis jagati linnavolinike poolt, peavad saama ka välja lunastatud ning linnaelanik peab realselt tundma, et tema elu läheb paremuse poole. Teisisõnu peab iga volikoguliikme panus olema tajutav.

Juba praegu on tehtud selleks esimesed sammud ning väljaantud poliitilised vekslid on pandud kirja sõlmitud võimuleppesse, kus esikohal on kodulinlaste eluolu parandamine, sõltumata nende erakondlikust ilmavaatest või volikokku kuuluvatest võimuesindajatest.

Siinkohal saab määravaks ka volikoguliikmete enda poliitiline kogemus, kohapealse elu tajumisevõime, kus varasemalt selle asemel, et käärida käised üles ja leida lahendus, haarati hoopistükki parteipileti järele enda taskust. See peab muutuma.

Vastalustanud volikogu peab meeles pidama, et töö 2017–2021 ei muutuks omavaheliseks koha kättenäitamiseks skaalal koalitsioon-opositsioon. Meid pole teab mis palju ja tulemuslikuks tööks on vaja kõigi volinike panust. Kui vaadata praegust linnavolikogu koosseisu, siis ootused on siin suured. Meil on palju uusi väljakutseid seoses maavalitsuste kaotamisega. Üheks selleks on abielude registreerimine, kusjuures siin ei tohi asjad viletsamaks minna, vaid peame olema suutelised selle sündmuse abielujatele läbi viima tasemel, mis neid rahuldab ja sündmuse meeldejäävaks teeb. Võrus on seda läbi aegade tehtud maavalitsuse poolt väga heal tasemel.

Kindlasti soovin ise muuta linnavolikogu töö senisest sisutihedamaks ning ühe olulise uuendusena loodan viia sisse linna jaoks oluliste küsimuste arutelu, mis puudutab linna tulevikku, töökohti ja ettevõtlust, üld- ja huviharidust, sotsiaalvaldkonda puudutavaid arenguid ning omavalituse konkurentsivõimet. Teemade eestkõnelejateks saavad siin olema oma ala spetsialistid, kes koostöös linnavõimuga püüavad ka räägitu ellu viia. Meie töö peaesmärk peab olema Võru linna elanike turvalisus ja hea elujärg. Selle saavutamiseks peab Võru linnast pärast maavalitsuse kaotamist saama maakonna vedur, mis omab juhtrolli nii ettevõtluse, hariduse kui ka sotsiaalküsimuste lahendamisel maakonnas. Aitame kõik teha Võru linna paremaks!



Ülo Tulik,
Võru linnavolikogu
esimees

VÕRU LINNA LEHT

Toimetuse ootab kaastöid ja reklaame e-posti aadressil
ulis.guth@voru.ee

Väljaandja:

Võru Linnavalitsus
Jüri tn 11, 65620 Võru
Toimetaja: Uulis Guth
Tel: 512 0787

Teostaja: OÜ Meedium

Ajalehe järgmine number ilmub 21. detsembril.

KUU PILDIS

F. R. Kreutzwaldi tänaval taastati soojatrassi ehitustööde käigus üles võetud asfaltkate

Novembri esimesel nädalal asfalteeriti F. R. Kreutzwaldi, Jüri tänaval ja raudtee vaheline lõik, kus alates suve algusest toimusid Danpower Eesti AS-i kaugküttevõrgu laiendamisega seotud ehitustööd.

Tööde käigus teostati tänavale kogu laiuses kate tasandus-

freesimine, paigaldati torutööde ehituse käigus rajatud kaevikule asfaltbetoonkatte aluskiht ning kogu tänava laiuses kate kulumiskihti.

Pärast tööde valmimist F. R. Kreutzwaldi tänaval jätkatakse taastamistöödega Jüri tänaval F. R. Kreutzwaldi ja Luha

tänavate vahelisel lõigul. Küll aga lükkuvad kevadesse tänava- kate markeerimistööd, mille teostamiseks ei ole tänasel päeval enam võimalik pakkuda kauakestvat lahendust. Seda seetõttu, et värsele asfaldile tekib paigaldusel õhuke õlikiht, mis vähendab naket teekatte

ja markeerimiseks kasutatava termoplastiku vahel. Samuti vähendab naket sügisene suhteliselt kõrge õhuniiskus.

Töid teostab Roadwest OÜ.

Raiko Palm,
linnamajanduse osakonna
juhataja



Hetk F. R. Kreutzwaldi tänava asfalteerimisest...



... ja olukord nädal aega tagasi.

MÖTISKLUS

Igatsedes valgust

Arvatavasti pole teil ette tulnud vajadust Austria Alpi mägi-külas pimedal ajal koeraga jalutama minna. Kuigi tegemist oli täiesti tsiviliseeritud paigaga, kus mäeküljel looklesid erinevate kõrguste vahel asfalteed ja majade akendest veicles valgust, oli õues pime mis pime. Koeral on aga teatavasti jalutamiseks oma tahtmised nii liikumise suuna kui ka kiiruse ja rütmi suhtes. Võõra paiga ebatasane pind oli seega koeral jalutajale suureks väljakutseks. Kord oli tal jala all ootamatu

järsk langus, siis aga hirmutas üldse kõva pinna kadumine – ega koer ju ainult asfalti ei armasta. Teinekord tonkas jalga vastu üllatavat teetõusu. Eestimaa mägede rahvana saanuksid Võrumaa inimesed sellise pimeorienteerumisega kindlasti paremini hakkama kui üks tavaliine eestimaalane, tasase maaga harjunu, kuid hea taskulamp oleks sellises olukorras küllap igaihele ära kulunud.

Praegusel aastaajal, mil päevade pikkus on napiks kuivunud, tunnetame erilist valguse tähtsust. Siis, kui tume maantee näib neelavat suurema osa autolaternate valgusvihust. Siis, kui jalgsi käies tuleb mõistatada, kas ees on turvaliselt tasane tee- lõik või hoopis salakavalalt sile

porilomp. Või siis, kui osutume ise tumedas valgustamata riietuses autojuhtidele pimeduse ke- hastuseks. Valguse puudumine ei ole ainult ebamugav, see on ohtlik.

Ka vaimuvalguse puudumine on ohtlik. Piibel märgib: „Mu rahvas hukub tarkuse puudusel.” Jumala Poja sünnile mõeldes kirjutab Johannes: „Tõeline valgus, mis valgustab iga inimest, oli maailma tulemas.” Jumala soov oli tulla inimestele nii lähedale, et igaüks saaks teda tundma õppida. Jeesuslapse sünni kaudu sai Jumal üheks meist. See tõi arusaamise Jumalast iga inimesele kättesaadavasse kaugusesse.

Jeesuse sündimise pühade ootuses süüdatakse kaunid tuled

ja küünlad, et näidata oma igat- sust valguse järele. Soovin, et see igatsus saaks rahuldatud. Soovin imelist saabuvat adventiaega!

Hele Kulp,
Seitsmenda Päeva Adventistide
Võru Koguduse pastor



KESKKONNAHOID

Jäätmeveo edasisest korraldamisest Võru linnas

2018. aastal muutub Võru linna jäätmeveo hind ja senise segaolmejäätmete kogumistasu ning 75,47 €/t asemel tuleb välja käia 97,06 €/t. Vastavalt riigihanke tulemustele sõlmitakse leping parima pakkujaga, kelleks osutus Eesti Keskkonnateenused AS. Pressitud jäätmete vedu ja lõppkäitlemist puudutava hanke pikkuseks on kolm aastat.

Ligi 28,6-protsendine hinnatõus on peamiselt tingitud jäätmete vastuvõtu kallinemisest määratud kogumiskohas, olmejäätmete kogumise hind ei muutu.

MTÜ Võru Jäätmekeskus juhataja Olev Lüütsepp põhjendab jäätmete käitluskulude kasvu sellega, et 2017. aastal lõppesid jäätmevedajatel senised pikaajalised käitluslepingud koostööpartneritega Iru jäätmete põletusjaamas, kus seni käideldi soodsatel tingimustel ka Võru linnast pärinevad segaolmejäätmed.

„Uue korra kohaselt hangib Iru põletustehas jäätmeid avalikel enampakkumistel piiratud kogustele ja käitlushinnad kujunevad põhimõttel, et kes pakub kõrgema hinna, saab õiguse jäätmete tarneteks lepinguga määratud ajaks. Tekkinud olukorras, kus jäätmete põletustehase käitlusressurss on piiratud ja lisaks Eestist pärinevatele jäätmetele tarnib



Jäätmete sorteerimine Võru Jäätmekeskuses.

Iru põletustehas jäätmeid ka teistest riikidest, on turul kujunenud selline olukord, et Võru linnas tekkivad segaolmejäätmed tuleb suunata edaspidi

ladestamisele prügilasse,” selgitab Lüütsepp. „Prügilal käitlushinnad on aga tänu saastetasumaksudele oluliselt kõrgemad. Seetõttu kasvavadki

käitluskulud Võru linna jäätmete käitlemisel alates detsembrist 2017. Lisaks sellele on tõusnud ka kütuseaktsiis, mille tõttu on kallinenud kütusehind, samuti

kasvavad tööjõukulud, mis kõik kokku mõjutavad märkimisväärselt jäätmete transpordi- ja käitluskulusid.”

Ulis Guth

OLMEJÄÄTMETE KORRALDATUD KOGUMISE JA VEO HINNAD VÕRU LINNAS (eurodes, sisaldavad käibemaksu)		
Konteineri maht m³	Kehtiv tühjendushind (kuni 30.11.2017)	Uus tühjendushind (alates 01.12.2017)
0,12	1,09	1,40
0,14	1,27	1,63
0,24	2,17	2,80
0,37	3,35	4,31
0,6	5,43	6,99
0,8	7,25	9,32
1,1	9,96	12,81
2,5	22,64	29,12
4,5	40,75	52,41

Arvutuskäik:
Tühjenduse hind = S + K x M x L, kus:
S on segaolmejäätmete kogumistasu (prügikonteinerite tühjendamine linnas, hanke tulemusena 0 €/m³); K on mahukaalu koefitsient 0,12 t/m³ (segaolmejäätmete kaalu ja mahu suhe t/m³); M on kogumismahuti suurus (m³); L on segaolmejäätmete vastuvõtutasu määratud kogumiskohas 97,06 €/t.
Arvutuskäik 0,6 m³ konteineri puhul on 0 + 0,12 x 0,6 x 97,06 = 6,99 €.

*allikas: omavalitsuste kodulehed

VÕRDLUS NAABRITEGA: JÄÄTMEVEO HINNAD RÕUGE VALLAS, VÕRU VALLAS JA VALGA LINNAS (eurodes, sisaldavad käibemaksu)			
Konteineri maht m³	Rõuge vald	Võru vald	Valga linn
0,14	1,58	4,90	1,68
0,24	2,71	4,90	2,46
0,37	4,19	4,90	4,21
0,6	6,79	4,90	9,83
0,8	9,05	4,90	11,94
1,1	12,44	4,90	16,85
2,5	28,3	4,90	35,1
4,5	50,93	4,90	56,16

Kinnistute kohustused talvistel hooldustöödel

Seoses saabuva talvega palub Võru linnavalitsus kinnistute omanikel põhjalikult läbi mõelda oma võimalused kõnniteede talviseks hooldamiseks. Tuletame meelde, et Võru linnas on kehtestatud heakorraeeskirjaga nõuded talvisteks hooldustöödeks Võru linnavolikogu 11.10.2006 määrusega nr 32 „Heakorraeeskirja kehtestamine ja koormiste määramine”, millega saate vajadusel tutvuda veebiaadressil <https://www.riigiteataja.ee/akt/420112012086>.

Siinkohal toome välja olulisemad nõuded talvistele hooldustöödele:

- Sõidukite parkimisel tuleb sõiduki kasutajal tagada, et pargitud sõidukid ei segaks avalikes kohtades lumekoristust.

Kinnistuomanikud on kohustatud:

- koristama kõnniteelt lume ja jää ning tõrjuma libeduse. Eelpool nimetatud tööd peavad olema tehtud hiljemalt hommikul kell 7,

- pühapäeva hommikul kell 9. Vajadusel tuleb kõnniteed korras-tada ka päeva jooksul;
- kõnniteel puhastama jalakäijatele ja jalgratturitele vähemalt 1 m käiguruumi;
- hoidma hoonete välistrepid puhtana ning vältima sellel libeduse teket;
- katuselt, räästast või muudest kohtadest ohutul viisil eemaldama varisemisohtlikud ehitusdetailid, lume ja jää ning vajadusel tähistama ohtliku ala.

Keelatud on:

- tuha kasutamine lume- ja libedusetõrjeks;
- lume lükkamine sõiduteele.

Risto Aim,
linnamajanduse osakonna
juhataja asetäitja

LÜHIDALT

Linn pakub kõnniteede hooldamiseks soolaliiva

Kõnniteede hoolduse lihtsustamiseks pakub Võru linnavalitsus kinnistuomanikele piiratud kogustes (mitte rohkem kui 50 kg korraga) tasuta soolaliiva, mida jagatakse aadressil Jaama tn 65. Arusaamatuste ja väärtõlgenduste ärahoidmiseks pöörame veelkord tähelepanu asjaolule, et antud kampania on mõeldud ainult Võru linna kinnistuomanikele. Lisainfo: linnamajanduse osakonna juhataja asetäitja Risto Aim, tel 5347 4332.

LINNAVALITSUSE JA LINNAVOLIKOGU TEATED

Võru linnavalitsuse istungitel

Klassikomplektide arvu määramine

2018/2019 õppeaasta 1. klasse klassikomplektide arvuks määrati Võru Kesklinna Koolis kaks ja Võru Kreutzwaldi Koolis neli.

Ürituse kooskõlastamine ja pargi sulgemine

Sihtasutusele Võru Kannel anti nõusolek avaliku ürituse „Võru linna jõulupuu tulede süütamine” läbiviimiseks 3. detsembril kell 16-17 Võru Kesklinna pargis.

Äriruumi üürilepingu pikendamine

Pikendati Võru linnavalitsuse ja aktsiaseltsi Telia Eesti vahel 2012. aastal sõlmitud äriruumi üürilepingut viie aasta võrra, tähtajaga 1.01.2018 kuni 31. detsember 2023.

Ehitusloa väljastamine

Väljastati ehitusluba veetorus-tiku ehitamiseks asukohtadega Kose tee 3c ja Jaama tänav.

Linna nimel liikmeõigusi teostava isiku nimetamine

Mittetulundusühingusse Kagu Ühistranspordikeskus nimetati Võru linna nimel liikmeõigusi teostavaks isikuks linnapea Anti Allas.

Linnavalitsuse liikmete tööjaotuse ja asendamise kord

Kehtestati linnavalitsuse liikmete tööjaotuse ja asendamise kord.

Linnapea Anti Allas: üldjuhtimine, linna esindamine, eelarve, sh laenupoliitika, raamatupidamise korraldamine, suhted avalikkusega, arendustegevus, turism, info- ja kommunikatsioonitehnoloogia, sisekontroll, linnavara haldamine, ühistransport, maakonna arengu korraldamine ja selle elluviimise suunamine.

Abilinnapea Sixten Sild: haridus, kultuur ja sport, noorsootöö, sotsiaalteenused, sotsiaaltoetused, muu sotsiaallabi andmine, eakate hoolekanne, lastekaitse, tervishoid, välissuhted.

Abilinnapea Toomas Sarapuu: elamu- ja kommunaalmajandus, teede ehitus ja korras-hoid, liikluskorraldus, heakord ja haljastus, keskkonnakaitse, jäätmehooldus, veevarustus ja kanalisatsioon, energiamajandus, ehitus, sh ehitusjärelevalve, ruumiline planeerimine, linna maakasutus ja maareform, kalmistumajandus, kriisireguleerimise korraldamine.

Linnavalitsuse liikmete asendamise kord on järgmine: linnapea Anti Allase asendajad on abilinnapea Sixten Sild (esimene asendaja) ja abilinnapea Toomas Sarapuu (teine asendaja). Sixten Silla asendaja on Toomas Sarapuu ja Toomas Sarapuu asendaja on Sixten Sild.



Projekteerimistingimuste andmiseks avatud menetluse algatamine

Algatati avatud menetlus Kooli tn 8 kinnistule puhkeala püstitamiseks projekteerimistingimuste andmiseks.

Ehitusloa väljastamine

Väljastati ehitusluba üksik-elamu laiendamiseks ja ümberehitamiseks asukohaga Liitva tn 41.

Kasutusloa väljastamine

Väljastati kasutusluba kaugküttetorustikele asukohtadega Laane tn 3, Laane tn 3a, Laane tn 3b, Laane tn 5, Laane tn 6, Laane tn 8 ja Laane tänav T1.

Määruse „Arengukava koostamise menetlemise kord” muutmine

Muudeti Võru Linnavalitsuse 30. märtsi 2016 määrust nr 3 „Arengukava koostamise menetlemise kord”. Hallatavate asutuste arengukava perioodi pikkuseks määrati vähemalt kolm aastat. Arengukava ei kuulu enam muutmisele igal aastal.

Koolieelsete lasteasutuste hoolekogude moodustamine ja koosseisude kinnitamine

Kinnitati Võru linna koolieelsete lasteasutuste hoolekogude koosseisud.

Võru Lasteaed Okasroosike: lastevanemate esindajad Pirjo Künnapuu, Merli Kiilo, Annika Oeselt, Sirly Säre ja Kristi Vals ning õpetajate esindaja Raili Talomees, Võru linna esindaja määratakse Võru linnavolikogu otsusega.

Võru Lasteaed Päkapikk: lastevanemate esindajad Diana Ruitlane-Rüütli, Aire Kokk, Janek Adamson, Annika Uibu, Kristel Toots, Kady Sütt, Indrek Timmo, Marianne Mett, Pille Pilt ja Janar Taal ning õpetajate esindaja Elle Kallas. Võru linna esindaja määratakse Võru linnavolikogu otsusega.

Võru Lasteaed Punamütsike: lastevanemate esindajad Tiina Saarniit, Jane Liiv, Kristi Kulla, Maarja Pöder, Marelle Mölder, Kristi Pai, Maili Oru, Consuelo Laanemäe Rääm, Anti Möttus, Airi Kalamees ja Marju Parv ning õpetajate esindaja Merike Ilves. Võru linna esindaja määratakse

Võru linnavolikogu otsusega. **Võru Lasteaed Sõleke:** lastevanemate esindajad Rina Peibonen, Ave Jõeloo, Väino Peebo, Lily Parv, Meelis Leis, Merli Nagel, Anneli Johanson, Egne Kürsa, Kristin Sikk, Kertu Künnapuu ja Kristel Urb ning õpetajate esindaja Juta Boitsov. Võru linna esindaja määratakse Võru linnavolikogu otsusega.

Aadressi määramine

Karja tn 23 asuva elamu-pesuköögi aadressiks määrati Karja tn 23/1 ja Loo tn 4 asuva elamu-sauna-pesuköögi aadressiks Loo tn 4/1.

Riigihanke tulemuse kinnitamine

Riigihanke „Võru linna tänavate aastaringne hooldus 2017–2023” võitis 1 987 200 euroga (hind ei sisalda käibemaksu) RoadWest OÜ.

Konkursi korraldamine

Otsustati korraldada konkurs „Huvihariduse innovaatilise meetodi leidmine” ning kinnitati konkursi kord. Konkursi eesmärk on suurendada uuenduslike meetodite kasutamise hulka huvihariduses. Konkurs on mõeldud Võru linnas huviharidust pakkuvatele erahuvikoolidele, kelle tegevus on suunatud 7–19-aastastele noortele. Toetuse kogumaht on 10 000 eurot ning see antakse innovaatiliste meetodite rakendamiseks vajaliku õppevara soetamiseks. Taotluste esitamise tähtaeg on 30. november 2017.

Konkursile laekunud taotluste hindamiseks moodustati ajutine hindamiskomisjon, kuhu kuuluvad haridusvaldkonna abilinnapea, haridusspetsialist Anita Kikas, kultuurispetsialist Inge Tolga, MTÜ Völvõru juhatusel liige Helle Kivi ja MTÜ Võru Noortekeskus juhataja Maivi Liiskmann.

Männiku tn 39 kinnistu ja lähiala detailplaneeringu koostamise algatamine

Algatati Männiku tn 39 kinnistu ja lähiala detailplaneeringu koostamine eesmärgiga kaaluda võimalusi ehitusõiguste määramiseks. Planeeritava maa-ala suurus on u 0,6 ha. Planeeringu algatamise ettepaneku kohaselt soovitakse määrata Männiku tn 39 kinnistule maakasutuse sihtotstarve 60% ärimaa, 40% elumaa, määrata ehitusõigus üksikelamu ehitamiseks ning planeerida maa-ala lõkke-ase, telkimisala ja autokämpingute puhkeala rajamiseks.

Katastriüksuste jagamine

Nõustuti Liitva tn 1, 3, 5, 15, 17, 29, 31 ja 33 katastriüksuste jagamisega. Moodustuvad kaheksa elumaa ja kümme transpordimaa sihtotstarbega katastriüksust.

ARENJUSTEGEVUS

Linna läbivate jalgrattateede saamise lugu

Käesoleva aasta aprillis sõlmis Võru linnavalitsus ehitustööde töövõtulepingud Aigren OÜ ja Asfaldigrupp OÜ-ga Võru linna läbiva jalg- ja jalgrattateede ehitamiseks. Ehitustööd hõlmasid jalg- ja jalgrattateede rajamist Tartu tänavaga külgnevale alale linnapiirist kuni Mäe tänavani, Koreli ojaga külgnevale alale Tartu tänavast kuni Rāpina maantee kuni Luha tänavani ning Luha tänavaga külgnevale alale Jüri tänavast kuni Pika tänavani.

Ehitustööde eesmärk oli tagada eri vanuses ja erinevate võimetega jalakäijatele (sh rula, rulluiske või -suuski, tõukeratast või -kelku või muid sellesarnaseid abivahendeid kasutavate liiklejate) ja jalgratturitele nõuetekohased ja ohutud tervistavad liikumisvõimalused ning seeläbi suurendada liiklusohutust kogu linnas. Eriline tähelepanu oli pööratud asjaolule, et kogu ehitatav jalg- ja jalgrattatee saaks nõuetekohase

valgustuse ning sellel oleks ohutu ja mugav liigelda ka liikumis- ja nägemispuudega inimestel.

Erilist heameelt valmistab asjaolu, et Võru linna läbivate jalg- ja jalgrattateede valmimisel koos sama ehitushanke käigus hangitud ja Võru linnavalitsuse poolt Kubjale rajatava teega (ligi 1 km) saab jalg- ja jalgrattateede kaudu hõlpsalt ja ohutult liigelda, alates Parksepa ja Väimelast kuni Lõuna-Eesti Haiglani. Samuti saavad ohutu ja valgustatud kodutee paljud inimesed, kes töötavad Pikal tänaval asuvates ettevõtetes.

Ehitustegevusega alustati 12. mail, kui kopp löödi ehituseks sobimatu pinnase eemaldamiseks maasse Luha tänaval. Täna on ehitustööd enamjaolt lõpetatud – teostada on jäänud veel kevadesse lõkatud vaegtööd, nagu teekattemärgistuse ning kasvupinnase paigaldamine ja muru rajamine, mida käesoleva aasta vihmane sügis ei ole võimaldanud nõuetekohaselt teostada.

Linna piires valminud ehitustööde käigus rajati jalg- ja jalgrattateid kokku u 4 km, mille käigus paigaldati u 14 000 m² asfaltbetoonkatet, 540 m² betoonist sillutuskive, 85 m² taktiilseid plaate, 2050 m² äärekive, 6600 t liiva ja 5000 t killustikku, 14 650 m² geotekstiili ja 23 300 m² geokomposiiti, 84 uut tänavavalgustit, 134 uut liiklusmärki, 14 uut istepinki ja prügikasti, 9 sademevee restkaevu, 290 m torupiiret ning bussijaama juurde kaks uut jalgrataste varjualust.

Linnas läbiviidud tööde kogumaksumuseks kujunes 871 493,79 eurot, millest 85% osas eraldas toetust piirkondade konkurentsivõime tugevdamise programm, mida kaasrahastab Euroopa Liidu Euroopa Regionaalarengu Fond. Ehitusprojekti koostas Palmpro OÜ ja Teeprojektid Tiit Korn FIE ning ehituse omanikujärelevalve teenust osutas Infragate Eesti AS.

Raiko Palm, linnamajanduse osakonna juhataja

Rāpina mnt 15 kinnistu ja lähiala detailplaneeringu kehtestamine

Võru Linnavalitsuse 25.10.2017 korraldusega nr 455 kehtestati Rāpina mnt 15 kinnistu ja lähiala (pildil) detailplaneering.

Planeeringuala suurusega u 2,2 ha asub Võru linnas Nõõrimaa asumis. Planeeringuga on määratud Rāpina mnt 15

krundile ehitusõigus kuni kuue (sh kolm olemasolevat) hoone rajamiseks. Suurim lubatud ehitisealune pind on 7300 m², hoonete maksimaalne kõrgus on 15 m. Alale on planeeritud uus parkimisala ja juurdepääs Rāpina maanteelt.

Kehtestamise korralduse ja detailplaneeringuga on võimalik tutvuda tööajal Võru linnavalitsuses (Jüri tn 11) ja veebilehel www.voru.ee alajao-tuses Ehitus ja planeerimine/Detailplaneeringud.



Üleskutse korteriühistutele!

Seoses ehitustegevuse planeerimisega kortermajade linnamaal asuvate sissesõitude korras-tamisel ootame käesolevaga infot korteriühistutelt, kellel on plaanis 2018. aastal korrastada kinnistutel asuvaid parklaid või sissesõituseid. Eesmärgiks on koostöös huvitatud korteriühistutega korrastada valitud sissesõidud terviklikult, aidates ühistuid hangete läbiviimisel ning tööde teostamisel. **Oma plaanidest palume teada anda e-posti aadressile info@voru.ee hiljemalt 15. detsembriks 2017.**

Samuti tuleb korteriühistutele meelde, et elamute ümberehitamisel (nt soojustamine, rõdude kinniehitamine, tehnosüsteemide ümberehitamine) tuleb linnavalitsusele esitada ehitusteatis koos nõuetele vastava ehitusprojektiga vähemalt eelprojekti staadiumis.

Raiko Palm, linnamajanduse osakonna juhataja

VALIMISTE JÄREL

Võru linnavolikogu esimeheks valiti Ülo Tulik

Võru linnavolikogu VIII koosseis kogunes 26. oktoobril oma esimesele istungile, et valida volikogule esimees ja aseesimees ning kuulata ära linnavalitsuse lahkumispalve.

Volikogu esimehe valimisel oli ainsaks kandidaadiks Ülo Tulik (KE), vastaskandidaate ei esitatud. Salajasel hääletusel kogus Tulik 17 poolthäält, üks volinik oli erapooletu.

Linnavolikogu aseesimehe valimisel seati kandidaadiks Argo Mõttus (SDE), kes kogus salajasel hääletusel 14 poolthäält, üks volinik hääletas vastu ning üks oli erapooletu.

Ühtlasi kuulas linnavolikogu ära linnapea Anti Allase juhitud linnavalitsuse lahkumispalve.

Linnapeana jätkab Anti Allas

1. novembril toimunud Võru linnavolikogu istungil astus ametisse uus linnavalitsus. Linnapeaks valiti tagasi senine linnapea Anti Allas (SDE).

Linnapea kohale ainsa kandidaadina esitatud Anti Allase poolt hääletas 16 linnavolikogu

liiget 18-st kohalolnud volinikut, vastu oli 2 volinikku.

Linnavalitsus jätkab tööd kolmeliikmelisena: linnapea kõrval jätkab abilinnapeana Sixten Sild, teise abilinnapeana alustab tööd Toomas Sarapuu (kõik SDE).

Uus linnavalitsus jätkab kolmeliikmelisena: (vasakult) abilinnapea Toomas Sarapuu, linnapea Anti Allas ja abilinnapea Sixten Sild.



KOALITSIOONILEPE

Sotsiaaldemokraatliku Erakonna ja Eesti Keskerakonna koalitsioonilepe Võru linnas

24. oktoobril allkirjastati Võru linnas Sotsiaaldemokraatliku Erakonna ja Eesti Keskerakonna koalitsioonilepe, mis tugineb nimetatud erakondade poolt 2017. aasta linnavolikogu valimisteks koostatud valimisprogrammidele.

Koalitsioonileppe sünd: pildil (vasakult) sotsiaaldemokraadid Sixten Sild ja Anti Allas ning keskerakondlased Anneli Ott ja Ülo Tulik.



Koostöö eesmärk on leida Võrulle parimad lahendused kõigis valdkondades, tehes seda läbi avatud, säästliku ja ausa juhtimise.

„Võru nagu iga teise linna tulevikuks on noored, seepärast kaasame kõik elanikkonna grupid ühiselt panustama, et Võru oleks Eesti kõige laste- ja noortesõbralikum linn. Väärtustame kogukondlikku koostööd ning kõigi konstruktiivsete initsiatiivide ja vabade ressursside rakendamist. Linnavolikogus

esindatud erakondade aktiivses koostöös kasutame maksimaalselt ära riiklikud toetusvõimalused Võru linna arendamiseks,” on koalitsioonileppes kirjas.

Võru linnavolikogus on 21 kohta, koalitsioonileppele kirjutas alla 14 volikogu liiget – 11 sotsiaaldemokraati ja 3 keskerakondlast. Opositsiooni jäävad Eesti Reformierakond (3 kohta), Erakond Isamaa ja Res Publica Liit (3 kohta) ning Eesti Konservatiivne Rahvaerakond (1 koht).

KOALITSIOONILEPE

Sotsiaaldemokraatliku Erakonna ja Eesti Keskerakonna ühiseks tegutsemiseks Võru linnas ajavahemikul 2017–2021.

Võrus, 24. oktoobril 2017.

Ülal nimetatud osapooled ühendavad aastatel 2017–2021 oma parimale tahtele toetuvad jõupingutused Võru linna juhtimiseks, arendamiseks ja linnaelanike heaolu korraldamiseks.

Koalitsioonilepe tugineb osapoolte valimisprogrammidele, mis koostati 2017. aasta kohalike omavalitsuste volikogude valimisteks Võru linnas. Koostöö eesmärk on leida Võrulle parimad lahendused kõigis valdkondades, tehes seda läbi avatud, säästliku ja ausa juhtimise.

Võru nagu iga teise linna tulevikuks on noored, seepärast kaasame kõik elanikkonna grupid ühiselt panustama, et Võru oleks Eesti kõige laste- ja noortesõbralikum linn.

Väärtustame kogukondlikku koostööd ning kõigi konstruktiivsete initsiatiivide ja vabade ressursside rakendamist.

Linnavolikogus esindatud erakondade aktiivses koostöös kasutame maksimaalselt ära riiklikud toetusvõimalused Võru linna arendamiseks.

Taristu, kommunikatsioonid ja heakord

- Renoveerime Räpina maantee ja Vilja tänava koos kõnniteedega.
- Taastame linna ajaloolise keskväljaku ning renoveerime väljaküärsed tänavad ja kõnniteed.
- Renoveerime amortiseeruva rannapromenaadi (puitdetailide väljavahetamine, valgustuse uuendamine ja nüüdisajastamine jne).
- Seome linna kergliiklusteed ühtseks võrgustikuks.
- Toetame vanalinna muinsuskaitsealas olevate hoonete renoveerimist ja nõustame majaomanikke projekteerimisel.
- Toetame Võru Katariina kiriku remonti ja teeme head koostööd kõikide Võru kogudustega.
- Võru linn toetab Kagu Ühistranspordikeskuse liikmena tasuta ühistransporti maakonnasisestel liinidel.
- Analüüsime linnaliinide võrku ja otsime võimalusi bussiliikluse ümberkorraldamiseks, et parendada ühendusi linna keskuse ja ümbritsevate asumite vahel.

- Muudame linna peasisesõidu atraktiivsemaks (Tere-tulemast-Võrru infotabloo).

Ettevõtlus

- Tagame kiire, korrektse ja abivalmi asjaajamise linnavalitsuse poolt.
- Aitame olemasolevatesse ettevõtluspiirkondadesse rajada nüüdisaegse taristu (näitena KEK-i territoorium jne).
- EL-i toetuse abil ehitame välja uue Võrusoo tööstusala taristu.
- Tegeleme järjepidevalt ja aktiivselt Võru linna kui hea ettevõtlus- ja elukeskkonna turundamisega.

Haridus

- Renoveerime Võru Kesklinna Kooli.
- Valimisperioodi jooksul rekonstrueerime vähemalt ühe lasteaia, kasutades selleks kõiki toetusvõimalusi.
- Pikendame lasteaiaõpetajate ja õpetaja abide puhkust kuni seitsme päeva võrra.
- Tagame vähemalt ühe koolivälise huviringi tasuta kõigile lastele, kelle peredel on majanduslikud raskused.
- Toetame noorte ettevõtlikkust ja ettevõtlusõpet koolides.
- Suurendame poistele sobivaid huviharidusvõimalusi ja isade-poegade koostööd.
- Toetame tehnoloogiaalast huviõpet koolides.

Vaba aeg

- Toetame Eesti kõige lastesõbralikuma veekeskuse rajamist Võrru.
- Toetame kunstmuruga jalgpallistaadioni rajamist.
- Jätkame Eesti suurima lastefestivali korraldamist.
- Rajame puhke- ja virgestusala Koreli kaldale, sealhulgas väikelaste liumäe, parkuuripargi, petangiväljaku, välitrenažöörid jms.
- Rajame linna loomemajanduskeskuse.
- Laiendame ja kaasajastame vajaduspõhiselt linna spordirajatisi.
- Koostöös partneritega rajame elamupiirkondadesse uusi mänguväljakuid ja virgestusalasid ning renoveerime olemasolevad.

- Märkame kõiki lapsi: suuname tugevamaid, toetame nõrgemaid.
- Toetame koostöös riigiga Võru teatriateljee taaskäivitamist.

Koostöö

- Toetame jätkuvalt Võrumaa omavalitsuste koostööd ja perspektiivis ühinemist üheks omavalitsuseks.
- Oleme head partnerid kõigile ettevõtlikele inimestele ja anname endast parima, et ühistegevusest tõuseks linnale tulu.
- Kaasame noored otsustusprotsessidesse (toetame aktiivse noortevolikogu käivitumist) ja anname neile võimaluse eneseteostuseks erinevate linnale oluliste tegevuste kaudu.

Sotsiaalvaldkond

- Rajame koos teiste Võrumaa omavalitsustega Võrru uue tervisekeskuse.
- Koostöös riigiga tõstame matusetoetuse kuni 250 euron.
- Laiendame Võru pensionäride päevakeskuse tegevust rõhuasetusega meestele suunatud harrastustele.
- Aitame pensionärid kodust välja: igale pensionäri tasuta kontserdi- või teatrikülastuse võimalus Võru linnas ükskaks korda aastas.
- Läbi Võru kalmistuesise ala planeeringu loome võimaluse kaasaegse kabel-leinamaja rajamiseks.
- Toetame Puuetega Inimeste Kojat tegevusi.

Turvalisus

- Tagame linnaelanike öörahu ja võimaluse Võru linnas välja puhata.
- Suurendame valvekaamerate arvu linnas.
- Toetame Eesti Kaitseväge ja Kaitseliidu tegevust Võru linnas.

Mõlemad Võru linna volikogus koalitsiooni moodustavad osapooled kinnitavad käesoleva lepingu koostamise ja allkirjastamisega oma valimisprogrammides väljendunud tahet anda volituste perioodil 2017–2021 oma parim võimalik panus Võru linna ja linnakodaniku heaolu parendamiseks.

Allakirjutanud:

Anti Allas, Sixten Sild, Juri Gotmans, Argo Mõttus, Margit Kõivomägi, Toomas Sarapuu, Halliki Karba, Ene Liivamägi, Helga Ilves, Ester Peterson ja Hille Saarepuu (SDE) ning Anneli Ott, Jüri Miks ja Ülo Tulik (KE).

TASUB TEADA

Veelkord veeteenuse hinnatõusust Võru linnas



Alates käesoleva aasta 1. detsembrist muutuvad ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuste hinnad. Võru linna tarbija jaoks tõuseb vee- ja kanali teenuse hind kokku 10,5%. Leibkonna kohta tõuseb vee hind kuus 74 euro-senti ning kanali teenuse hind 60 euro-senti, seega kokku leibkonna kohta 1,34 eurot.

Üle 2000 inimekvivalendiga piirkondades, mille hulka kuulub ka AS Võru Vesi teeninduspiirkond, kinnitab alates 2010. aasta oktoobrist hinna Konkurentsiamet. Siinkohal on oluline ka märkida, et teenuse hind on Võru linnas püsinud muutumatuna seitse aastat.

Veeteenuse hinna kooskõlastab ja kinnitab Konkurentsiamet, mitte Võru linnavalitsus ega AS Võru Vesi. Viimane veeteenuse hinnatõus Võru linnas oli aastal 2010!

Uued hinnad tagavad tulevaste investeeringute teostamiseks ning seaduse nõuetest tuleneva vee-ettevõtja jätkusuutlikkuse, kuna Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondist Võru linnale taotletava 2,4 miljoni euro suuruse toetuse vältimatuks tingimuseks on Konkurentsiameti poolt kooskõlastatud hind. Kuluisendid on selles ajavahemikus mõnedes küluliikides lausa mitmekordistunud.

Hindade kinnitamisele eelnes mitmekuuline analüüsiperiood, kus Konkurentsiamet kontrollis äriühingu tulusid ja kulusid ning võrdles rahavoogusid laenu teenindamise vajadusega. Investeeringud on tehtud eesmärgiga kindlustada nõuetele vastav teenus ja tagada keskkonnanõuete täitmine.

Usume, et Võru linna veeteenuse tarbijad mõistavad investeeringute tegemise olulisust.

AS Võru Vesi soovib, et ka tulevikus saaksid kliendid tarbida kvaliteetseid veeteenuseid mõistliku hinnaga (*põhjalik ülevaade AS-i Võru Vesi arengust ilmus k.a augusti Võru Linna Lehes*).

Täiendav info telefonil 5816 4175.

VÕRU VESI
AS Võru Vesi

Hinnad AS-i Võru Vesi teeninduspiirkonnas alates 01.12.2017

- Tasu võetud vee eest 0,98 €/m³ (km-ta) / 1,18 €/m³ (km-ga),
- tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest 1,54 €/m³ (km-ta) / 1,85 €/m³ (km-ga).

Eeltoodud hinnad on kooskõlastatud Konkurentsiameti poolt 27.10.2017, otsus nr 9-3/2017-008.

AS Võru Vesi teeninduspiirkonnad

(rakendatakse ühtset vee- ja kanalisatsiooniteenuse hinda, Antsla valla piirkonnas kaovad alates 01.12.2017 abonenttasud)

- **Võru linn,**
- **Võru vald** (Kose, Sõmerpalu alevik, Võlsi, Meegomäe, Võrumõisa, Osula, Järvere, Linnamäe, Kurenurme, Hānikese külad),
- **Antsla vald** (Antsla linn, Kobela, ja Vana-Antsla alevikud, Lusti, Tsooru ja Kraavi külad),
- **Kanepi vald** (Kanepi alevik, Põlgaste, Hurmi, Kaagvere, Magari ja Soodoma küla).

KOMMENTAAR

Jüri Miks, AS Võru Vesi juhatuse liige

AS Võru Vesi teenuse hinnad ei ole muutunud alates 2010. aastast, kui kehtis veel Eesti kroon. Täna oleme jõudnud etappi, kus sisemised reservid on ammendunud. Majandusanalüüs näitab, et kahjuks pole lähitulevikus enam võimalik kuluisendite pideva kasvamise tõttu antud hinnataset säilitada. Hooldus- ja remondikulude arvelt ei saa lõputult kokku hoida. Võru linna veearistu vajab uute liitumisvõimaluste loomiseks, teenuse kvaliteedi parandamiseks ja avariide vältimiseks investeeringuid. Võru linna investeeringuteks on võimalik taotleda Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondist (edaspidi ÜF) toetust. ÜF-i rahastusperioodi 2014–2020 toetusrahade taotlusvoor on viimaseks võimaluseks abirahade taotlemiseks Võru linna investeeringute tegemisel, seega ei ole kuidagi mõistlik seda mitte kasutada.

Projektirahade saamise üheks vältimatuks tingimuseks on Konkurentsiameti poolt kinnitatud hind.

Projekti eeldatav maksumus Võru linnas on ca 3,5 miljonit eurot, millest omafinantseering on ca 1,1 miljonit eurot. Kui me loobuksime ÜF-i toetusest (2,4 miljonit eurot), tuleks tarbijatel lähiaastatel kinni maksta kõik tehtavad investeeringud. Seega kalineksid teenuste vee- ja kanalisatsioonihinnad tulevikus oluliselt.

Mida tasub teada torude külmumisest!

Saabunud külmad ilmad võivad kaasa tuua ebameeldiva üllatuse veetorustiku külmumise näol.

Kõige ohtlikum periood, mil tuleks torude külmumisele erilist tähelepanu pöörata, on ilma muutumise aeg, kui pärast pikemat aega olnud külmasid järgneb õhutemperatuuri tõus (maapinnale tekib sulanud lumest veekiht, mis võib maapinna külmumise piiri veelgi alandada).

Veetorud on üldjuhul metallist või plastikust. Toru külmu-des on jäänud vee maht suurem ning paisudes võib torustik lõhki külmuda. Plasttoru on

üldjuhul elastsem ja annab vee külmumise korral veidi järgi. Seetõttu on plasttoru lõhkemisoht väiksem, kuid korduval läbikülmumisel võib ta siiski puruneda.

Ehitusnormide kohaselt tuleb veetoru paigaldada allapoole maapinna külmumise piiri. Kui see ei ole tehniliselt võimalik tuleb kasutada torude lisasoostust kas torustiku isoleerimisega või küttegaabli paigaldamisega. Kindlasti tuleb silmas pida ka veetoru maja sisendi asukohta.

Tuleb ette, et väljaspool hoonet asuv toru ehitatakse

vastavalt ehitusnormile, kuid veetorusisend paigaldatakse näiteks vaid 80 cm sügavusele. Sellisel juhul on oht, et kärede külma tekib just sisendi (vundamendi) juurde n-õ külmasild ning vesi torustikus külmub. Lihtsaim ja ökonoomsem meetod on külmasilla vältimiseks kasutada küttegaablit või katta veetoru EPS isolatsioonikooriga või mineraalvillast soojustusega (isolatsioon peab olema kaitsitud niiskuse eest, sest niiskuse korral võib märgatavalt väheneda soojuse efektiivsus). Samuti on suurema külmumisohtu torustikud, mis ristuvad

või paiknevad teeradade või sissesõidu teede all.

Paljud hoonetes asuvate veetorude külmumisprobleemid saavad alguse veemöödu-sõlmedest, kus külmaperioodil langeb õhutemperatuur alla 0 kraadi. Olukorra lahendamiseks küttegaabli paigaldamine veemöödu-sõlme juurde, mis hoiaks temperatuuri üle 0 kraadi. Kuna üldjuhul on veemöödu-sõlm keldris, siis aitaks ka keldri akende ja uste soojustamine. Vundamendi läbiviiki või mõni muu toru sisenemise koht majja ongi kõige ohtlikum külmumiskoht. Tavaliselt on külmasildade tekkimise põhjuseks soojustamata vundament ja kütmata või mitte piisavalt kütetud ruum.

Liiga madala õhutemperatuuri korral võib veearvesti veemöödu-sõlmes külmuda. Üldjuhul tunneb külmunud veearvesti ära purunenud klaasi või klaasi alla tekkinud vee järgi, peale mida veearvesti lakkab töötamast.

Vee-ettevõtte tuletab meelde, et veearvesti külmumisel tuleb kliendil hüvitada veemöödu-sõlmes asuv veearvesti, koos paigaldamise kuludega. Kaugloetavate arvestite puhul ulatub kulu suurus kuni 100 euroni.

Suvilates või hoonetes, mida igapäevaselt ei kõeta, tuleks vesi talveperioodiks ajutiselt sulgeda ja torustik veest tühjaks lasta.

Veesulgemise liitumispunkti saab tellida AS Võru Vesi avariitelefoni numbril 515 0315.

Üheks abinõuks veetoru külmumise vastu on veekraani nirisema jätmine, sest kui vesi liigub, ei külmu see torustikes. Seda abinõud tuleks kasutada siiski mõistlikkuse piires. Vahel ainuüksi sellest ei piisa, kuna nirisemine vaid pikendab külmumise perioodi.

Juhul kui teil siiski kinnistusi-sene veetorustik ära külmub, soovime abi saamiseks pöörduda AS-i Võru Vesi või teiste torutöid teostavate ettevõtete poole.

VÕRU VESI

AS-i Võru Vesi avariitelefoni number on 515 0315.

Haldusreformi järel muutunud aadressidest

Ehkki Võru linn jätkab haldusreformi järgselt endistes piirides, tuleb ka Võru linna elanikel arvestada, et mujal Eestis muutus suur hulk aadresse. Eestis on kokku 1,2 miljonit aadressi ning haldusreformi tõttu muutus neist u 400 000, millest ligi 200 000 on elukoha aadressid.

Peale haldusreformi on Eestis 79 kohalikku omavalitsust – 15 linna ja 64 valda. Reformi käigus said uue piiri 11



Väljamineva kirja korrektset aadressi kuju saab kontrollida: <http://geoportaal.maaamet.ee>.

maakonda. Muutusi ka osade külade nimed, sest ühes omavalitsuses ei või olla mitut samanimelist küla. Võru maakonnas sai uue nime 8 küla ning üks küla liideti teise külaga.

Segadust võib tekitada asjaolu, et omavalitsusüksusteks on linnad, mis hõlmavad enda alla ka hajaasustusega ala. Need on Haapsalu, Paide, Tartu, Pärnu ja Narva-Jõesuu. Sellises linnas võib olla nii linnu, külasid, alevikuid kui alevikke. Harjumist vajab, et linnasisesest linnade uutes ametlikes aadressides

kordub sõna linn kaks korda: näiteks **Järva maakond, Paide linn, Paide linn, Pikk tn 1**. Kuna samanimeline tänav on ka haldusreformi järgselt Paide linna koosseisu kuuluvas Sargvere külas, siis on samas omavalitsuses ka aadress **Järva maakond, Paide linn, Sargvere küla, Pikk tn 1**.

Uued aadressid kantakse riiklikesse registritesse automaatselt ning inimestel selleks mingeid toiminguid vaja teha ei ole. Eeldatavalt kasutavad osa inimesi mõnda aega endiselt

vana aadressi, millega tuleb eraisikutel ja asutustel arvestada. End huvitava aadressi haldusreformi järgset kuju saab kontrollida Maa-ameti geoportaalist aadressil <http://geoportaal.maaamet.ee>. Samast kohast leiab ka kaardirakenduse haldusreformi järgsete halduspiiride kohta.

Tauno Asi, maakorraldaja-geodeet

TASUB TEADA

Inimeste sissetulekud hakkavad mõjutama maksuvaba tulu suurust

2018. aastal muutuvad oluliselt maksuvaba tulu arvestamise põhimõtted. Kui seni kehtis kõigile füüsilistele isikutele aastast üks kindel maksuvaba tulu määr (2017. aastal oli see 2160 eurot aastast ehk 180 eurot kuus), lisaks täiendav maksuvaba tulu pensionidele ja tööõnnetushüvitistele, siis 2018. aastast hakkab üldine maksuvaba tulu määr olema 6000 eurot aastast ehk 500 eurot kuus ning täiendavat maksuvaba tulu pensionitele ja tööõnnetushüvitistele enam ei ole.

Tulude suurus ja maksuvaba tulu

2018. aastast hakkab maksuvaba tulu summa sõltuma isiku aastatulu suuruselt ning võib olla väga erinev. Inimestele, kelle tulu on alla 14 400 euro aastast (alla 1200 euro kuus), on ette nähtud maksimaalne maksuvaba tulu 6000 eurot aastast (500 eurot kuus). Kõigile inimestele, kelle tulud jäävad vahemikku 14 400–25 200 eurot aastast (1200–2100 eurot kuus), leitakse personaalne maksuvaba tulu valemi alusel.

Maksuvaba tulu valem ja arvutamine

Aastase maksuvaba tulu valem: $6000 - 6000 \div 10\,800 \times (\text{aasta-tulu summa} - 14\,400)$.

Nii näiteks arvutatakse aastatuluga 15 600 eurot maksuvaba tulu 5333 eurot järgmiselt:

- $15\,600 - 14\,400 = 1200$
- $6000 \div 10\,800 = 0,55556$
- $0,55556 \times 1200 = 666,67$
- $6000 - 666,67 = 5333,33$ eurot

Inimestele, kelle tulu on üle 25 200 euro aastast (üle 2100 euro kuus), ei ole maksuvaba tulu ette nähtud.

Aastatulu arvutamine

Maksuvaba tulu summa arvutamisel võetakse aluseks **kõik** aasta jooksul saadud **tulumaksuga maksustatavad tulud**. Aastatuluna arvestatakse palk, preemia, puhkusetasu (sh täiendavad lisapuhkused), juhatuse liikme tasu, võlaõiguslike lepingute alusel saadud tasud, vanemahüvitis, haigushüvitis, pension (vanaduspension, töövõimetuspension, eripensionid, tootjakaotuspension), maksustatav toetus (nt PRIA poolt makstav pindalatoetus), ettevõtlustulu, välismaalt saadud tulu, kasu vara võõrandamisest (metsamaterjali ja kasvava metsa raieõiguse müük, kinnisasjade müük, väärtpaperite müük), rendi- ja üüritulu, intress, maksustatav stipendium jne, samuti dividendid ja muud osakapitali väljamaksed, millelt maksab tulumaksu ära äriühing.

Aastatuluna ei võeta arvesse maksuvabasid tulusid nt eluaseme müük, omandireformi käigus tagastatud vara müük, kasutatud asjade müük (sh auto), maksuvaba stipendium, maksuvabad toetused (lastetoetus, toimetulekutoetus, puuetega inimeste toetus, töövõimetoetus), elatis, lähetuse päevaraha jms.

Uus maksuarvestuse süsteem eeldab, et iga inimene ise peaks senisest rohkem juba aasta kestel pöörama tähelepanu sellele, milliseks kujuneb tema aastane tulu ja kuidas see mõjutab tema poolt makstavat tulumaksu.

Et tulusid deklareerima asudes oleks vähem üllatusi, peaksid inimesed juba 2017. aasta lõpus mõtlema läbi oma järgmise aasta igakuised tulud ning võimalikud muud tulud (metsa müük, väärtpaperid, dividendid, PRIA toetus, üüritulud jmt) ning tegema eeldatava aastatulu põhjal otsuse igakuise maksuvaba tulu kohta.

Maksuvaba tulu avaldus

Aasta kestel rakendatakse maksuvaba tulu kuupõhiselt tulumaksu kinnipidaja (väljamakse tegija) poolt. Maksuvaba tulu summa arvutatakse vastavalt brutotöötasu (arvestatud töötasu, millelt peetakse kinni tulumaks, töötuskindlustus- ja kogumispensioni makse) või muu väljamakse brutosumma suurusle.

Väljamakse tegijal on õigus rakendada maksuvaba tulu ainult siis, kui inimene on esitanud vastava avalduse. Maksuvaba tulu saab rakendada ainult üks tulumaksu kinnipidaja, taoline põhimõte kehtib ka praegu. Inimestel, kes töötavad mitmes töökohas või kes töötavad ja saavad pensioni, tuleb teha valik, kellele maksuvaba tulu avaldus esitada.

Soovitav on esitada üks avaldus terveks aastaks. Vajadusel saab aasta jooksul avalduse tagasi võtta või muuta avaldusel olevat maksuvaba tulu summat. Maksuvaba tulu summat võib muuta üks kord kuus, kuid igakuiselt avalduste esitamine ei ole mõttekas.

• Kui aastatulu on kuni 14 400 eurot (kuus kuni 1200 eurot) või aastatulu on suurem, aga on ainult üks väljamaksete tegija ja muid tulusid ei ole ette näha, võib esitada avalduse, kuhu on märgitud „arvestada maksuvaba tulu“.

Sellise avalduse korral arvestab väljamakse tegija maksuvaba tulu seadusejärgses määras. Maksimaalne maksuvaba tulu kuus 500 eurot ning seda saab arvesse võtta kuni 1200-eurose tulu puhul. Nendele, kelle tulu on üle 2100 euro kuus, ei ole maksuvaba tulu üldse ette nähtud. Kui sissetulekud on kuus 1200–2100 eurot, siis arvutatakse maksuvaba tulu valemi järgi: $500 - 500 \div 900 \times (\text{väljamakse kuni } 1200 \text{ eurot})$. Mida suurem on tulu, seda väiksemat maksuvaba tulu saab rakendada: nt 1300-eurose töötasu puhul on maksuvaba 444,44 eurot kuus, 1500-eurose töötasu puhul 333,33 eurot jne.

Seni esitatud avaldused maksuvaba tulu rakendamiseks jäävad kehtima ning väljamaksete tegijad (tööandjad, Sotsiaalkindlustusamet), kellele need avaldused on esitatud, arvestavad tulumaksu kinnipidamisel seadusejärgse maksimaalse maksuvaba tuluga. Silmas tuleb pidada aga seda, et tulumaksu kinnipidaja saab arvestada üksnes tema enda poolt tehtavate väljamaksetega, inimese teisi sissetulekuid ta ei tea ja nii võib tekkida olukord, kus järgmisel aastal tuleb inimesel tulumaksu juurde maksta.

• Kui sissetulekuid on erinevatest allikatest ning tulu jääb vahemikku 14 400–25 200 eurot aastast (1200–2100 eurot kuus), siis peaks esitama avalduse, kus on näidatud konkreetne maksuvaba tulu summa.

Näiteks saab brutotöötasu 800 eurot kuus ning pensioni 500 eurot kuus, tulud kuus on 1300 eurot. Olenemata sellest, kummale väljamakse tegijale ta on varasemalt maksuvaba tulu avalduse esitanud, peaks ta tegema uue avalduse, milles näidata maksuvaba tulu summaks maksimaalselt 444 eurot. Kui juba esitatud avaldust mitte muuta, siis saab väljamakse tegija rakendada 500-eurost maksuvaba tulu. Töötaja aastatulu kokku on aga suurem kui 14 400 eurot, seega temale ettenähtud maksuvaba tulu ei ole mitte 6000, vaid 5333,33 eurot aastast ja tuludeklaratsiooni alusel tuleks järgmisel aastal tulumaksu juurde maksta. Kui ta teab, et saab aasta jooksul veel lisaks maksustatavaid tulusid (nt üüritulu või PRIA-st ühtse pindala toetust), siis tuleks ka see tulu maksuvaba tulu rakendamise avalduses arvesse võtta.

Aasta lõpliku maksuvaba tulu kujunemist hakkavad mõjutama ka dividendid. Näiteks, töötasu- ja/või juhatuse liikme tasu aastast kokku 12 000 eurot, dividendid 5000 eurot. Aasta tuluga 17 000 eurot on ette nähtud maksuvaba tulu 4555 eurot. Kui aasta jooksul arvestati maksuvaba 500 kuus, siis tuludeklaratsioonis tuleb töötasu pealt tulumaksu juurde maksta.

• Kui kuusissetulekud lähenevad 2100 eurole või ületavad seda, peaks esitama avalduse, et maksuvaba tulu üldse ei rakendataks.

Sellise avalduse esitamine tuleb kasuks ka neile, kelle aastatulu on keeruline prognoosida või kellel on plaanis teha vara võõrandamise tehinguid ning aastatulu võib tulla suurem kui 25 200 eurot.

Näiteks kui inimene, kes saab 2018. aastal brutotöötasu 800 eurot kuus, müüb vara (kinnistu või metsamaterjal) ja saab kasu summas 20 000, seega on tema aastatulu kokku 29 600 eurot ning maksuvaba tulu 0 eurot. Kui sellise tehingu toimumine on juba ette teada, siis on soovitatav esitada avaldus üldse mitte maksuvaba tulu rakendada. Kui tulu saamine ei olnud ette teada, siis võiks aasta kestel maksuvaba tulu arvestamise avalduse tagasi võtta, et hiljem tuludeklaratsiooni alusel makstav summa väiksem.

Inimese lõplik maksuvaba tulu suurus selgub järgmisel aastal tuludeklaratsiooni esitamisel. Igakuine maksuarvestus ei anna enam kõigil juhtudel sama tulemust, mis aastapõhine maksuarvestus.

Kui maksuvaba tulu on rakendatud igakuiselt suuremas summas, kui tulud kokku võimaldavad, siis tuleb tuludeklaratsiooni alusel tulumaksu juurde maksta.

Kui tulumaksu kinnipidamisel ei ole maksuvaba tulu arvesse võetud või ei ole seda kogu aasta ulatuses ära kasutatud, siis saab inimene tuludeklaratsiooni alusel enammakstud tulumaksu tagasi.

Maksu- ja Tolliameti loob E-maksuametisse uue lahenduse „Minu sissetulekud“, et inimesed saaksid olla kursis oma maksuvaba tulu kasutamise ja võimaliku täiendava maksukohustusega, mis tuludeklaratsiooni alusel tekib. Praegu on võimalik väljamakseid ja maksuvaba tulu kasutamist näha e-maksuameti/e-tolli rubriigist „Töötamine ja väljamaksed“, > „TSD koondandmed“ > „Väljamaksete andmete vaatamine.

Teavet muudatustest ning muud maksualast infot leiab Maksu- ja Tolliameti kodulehelt <https://www.emta.ee/et/eraklient>.

Katrin Simul,

Maksu- ja Tolliameti teenindusosakonna Põlva büroojuht

Värske tööjõuvajaduse baromeeter

Eesti Töötukassa hindab kaks korda aastast lühiajalist tööjõuvajadust ametialade lõikes. Prognoos koostatakse maakonna tasandil töötukassa osakondades, kaasates eksperte ka väljastpoolt töötukassat. Tööjõuvajaduse prognoosis hinnatakse erinevate töökohtade nõudluse muutust piirkonnas ning pakkumise ja nõudluse vahelist tasakaalu. Mõne ametiala osas võib tekkida olukord, kus olenevalt vaatepunktist iseloomustab tööturgu erinev olukord. Näiteks sobiva kvalifikatsiooniga vaba tööjõudu on piisavalt, kuid tööjõud ei ole nõus teatud sektorisse tööle minema, sest töötasud on madalad. Seega ühest küljest paistab tööjõudu üle olevat, kuid teisalt on tööandja raskustes tööjõu leidmisega. (Samuti näitab baromeeter, et Eestis võib valitseda ametialade lõikes üheaegselt nii tööjõu puudus kui ka ülejääk.)

Baromeeter on aluseks inimeste koolitusplaanide (sh täiend- ja ümberõppe) koostamiseks, aga ka suuremate investeeringute kavandamiseks, andes arendajatele pildi tööjõu kohta piirkonnas. (Baromeeter annab vajalikku infot töötukassale, et paremini kokku viia töökohti ja inimesi. Samuti saavad seda infot kasutada inimesed oma tööalaste valikute tegemisel ning tööandjad oma tegevuste planeerimisel.)

Kõik Eesti Töötukassa maakondlikud osakonnad koondavad baromeetri tarvis sisendid enda piirkonnast lähtuvalt. Nüüd, peale haldusreformi on toimumas mõningad muudatused, mis kajastuvad juba uues baromeetris.

Tänaseks on baromeetrit koostatud juba kaks korda, seekordne hindamine ja andmete koondamine on kolmas. Tekkivate andmete baasil saavad kõik huvilised vaadata, millistel ametialades on maakonnas perspektiivi ja millistel mitte. Näiteks on aprillikuu hindamise järgi puudu kokkade, õmblejatest, polsterdajatest, samas kui on märgata, et näiteks andmesisetajaid, sekretäre ja tegevjuhte meie piirkonnas ei vajata ning sellise profiiliga inimesed on täna pigem seismas uute valikute ees. Täna, kuus kuud hiljem tõdeme, et kevadine ennustus on olnud üsna täpne.

Baromeetris hinnatakse iga maakonna olulisemaid ametialasid, mis on välja selgitatud statistika põhjal. Tööjõuvajaduse hindamiseks on moodustatud Võrumaal nn ekspertgrupp, kuhu kuuluvad tööandjate konsultant, teenusekonsultandid, karjäärinõustajad ja töövahenduskonsultant ning kaasatud on ka sihtasutus Võrumaa Arenguagentuur.

Läbi e-töötukassa vahendatakse Võrumaal igas kuus keskmisel 120 töökohta, suvel on see arv hooajatoode arvelt suurem kui näiteks talveperioodil. Võrdluseks pakutakse üle Eesti kuus ~5000 ametikohta, neist suurem osa Tallinnas ja Harjumaal. On oluline märkida, et sellise arvu tööpakkumiste juures tööandjatel, ettevõtjatel laekuv info väga informatiivne, mille alusel baromeetris sisendeid anda.

Iga aastaga muutub töötukassa ettevõtjatele paremaks ja olulisemaks partneriks. Meie soov on aidata inimesi sobivatele ametikohtadele ning olla tööandjatele, ettevõtjatele, läbi väga erinevate teenuste, heaks partneriks. Populaarsemad teenused ettevõtjatele on: personalikoolitus, värbamisprotsessidele kaasaaitamine, töökohtade kohandamine erivajadustega inimestele, sotsiaalmaksu soodustused, palgatoetus.

Tööjõuvajaduse interaktiivse baromeetri leiab Eesti Töötukassa pealehelt <https://www.tootukassa.ee/baromeeter>.

Ene Kerge,

Eesti Töötukassa Võrumaa osakonna juhataja



KÄSITÖÖTARÕ AILA MAN
Võru linnas polikliiniku majas Jüri tn 19A I korrusel

TULE DETSEMBRIS ÕPPIMA:

SILMUSKUDUMINE. KAHEVÄRVILISE PATENDI KUDUMISE ÕPITUBA
Eelduseks on oskus kududa ühevärvilist patentkudet.
6. detsembril kell 17.30-19.30.
Juhendab Karille Bergmann. Osalustasu 6 €. Vöta kaasa 5 varrast ja kahte värvi ühevärvilist lõnga. Eelregistreerimine kuni 4. detsembrini: vilve.oja@gmail.com, tel 554 1999.

JÕULUTÄHEGA TEEKÜNLA KINKEKARBI VALMISTAMISE ÕPITUBA
14. detsembril kell 17.30-20.00.
Õpetab Ülle Fomotskina. Osalustasu 15 €. Materjalide komplekt juhendajalt. Eelregistreerimine kuni 12. detsembrini: vilve.oja@gmail.com, tel 554 1999.

HELKUR-RIPATSI VALMISTAMISE ÕPITUBA
19. detsembril kell 17.30-19.30.
Juhendab Alla Tasso. Osalustasu 8 €. **Õpitoa maksumus sisaldab ühe ripatsi materjali.** Eelregistreerimine kuni 17. detsembrini: vilve.oja@gmail.com, tel 554 1999.

LISAKS TOIMUB
5.-20. DETSEMBRINI VANA-VÖROMAA KÄSITÖÖ JÕULUMÜÜK
Kauplemine toimub tööpäevadel kell 10–17.
NB! Kohapeal olevatelt meistritelt saad küsida käsitöölalast nõu. Täpsem info: käsitöötare juhendaja Vilve (vilve.oja@gmail.com, tel 554 1999) või Näpustuudio perenaine Aila (tel 507 9920). Kui vajad **tööriumi või nõu toodete arendamiseks**, siis küsi täpsemalt tel 554 1999 (Vilve Oja).

Vaata ka FB lehelt: VANA-VÖROMAA KÄSITÖÖ

Võru Okasroosikese lasteaia saalis toimub teisipäeval, 5. detsembril kell 16.30-18.00 lastevanemate ja laste töötuba

„JÕULUAJA KINGIKARBID“

Meisterdame väikseid kingikarpe.

Juhendamine toimub individuaalselt vastavalt sellele, kuidas lapsed ja vanemad tulla jõuavad.

Juhendaja Egel Talv, abistavad Okasroosikese lasteaia õpetajad.

Muinasjutumaa koolitused lastevanematele



SISEMINISTEERIUM



KÜSK

Kodanikuühiskonna Sihtkapital

REGIONAALARENGU TOETUSEKS

KUUPILDIS

Uma Meki suurlaadal püstitati uus külastusrekord

11. novembril Võru Spordikeskuses toimunud VIII Uma Meki suurlaada külastas rekordarv – ligi 5200 külastajat (loenduse viisid läbi Eesti Töötukaasa Võru vabatahtlikud). Laadal osales sadakond toidutoorainet tootvat või väärindavat väiketootjat ja talu peamiselt Lõuna-Eestist, ent oli ka külalisi kaugemalt. Kaubeldi traditsiooniliselt Vana-Võrumaal ja selle lähiumbruses kasvatatud talutoodanguga. Esindatud olid kõik tootegrupid.

Toidule lisaks pakuti söögitegemise ja -pakkumisega seotud käsitööd: nõusid, tekstiile ja muud asjakohast.

Külastajad said osaleda parimate toodete hindamisel ja õnneloois. Pere pisematele oli avatud töötuba mitmesuguste tegevustega.



Hetki Uma Meki tänavuse suurlaada melust. Üldpilt: Marianne Mett; ülejäänud kaheksa fotot: Nele Katvel / Metsik fotograafia



UMA MEKK (tõlkes *Oma MAITSE*) on 8 aasta vanune võrumaine toidukaubamärk, mis esindab ligi 50 väiketootjat ja 200 toodet Lõuna-Eestist. Märk antakse tunnustuse ja kvaliteedi näitajana tublidele toidutootjatele. Eeltingimuseks on, et toode on valmistatud vähemalt 50% kohalikust toormest, on GMO-de ja ohtlike E-ainete vaba ning lähtub kohalikust meelelaadist ja toidukultuurist.



KUU PILDIS

Võrumaa aasta isa on Tarmo Mõttus



Aasta isa Tarmo Mõttus perega ning Eveli Kuklane, maasekretär maavanema ülesannetes. Foto: Margus Muts

12. novembril Võru Kandles toimunud isadepäeva kontsert-aktusel andis Eveli Kuklane, maasekretär maavanema ülesannetes, üle Võrumaa aasta isa tiitli kolme lapse isale Tarmo Mõttusele.

Perekond Mõttus elab Võru linnas. Aasta isa kandidaadiks esitas Tarmo tema kolme lapse nimel vanim tütar Mari-Liis.

Laste ja kaasa Gerty sõnul on perekond Tarmo jaoks elus kõige olulisem. Lapsed peavad oma isa juures tähtsaks aga seda, et ta on kadedusväärne suhtleja, kes nakatab kõiki oma rõõmu ja töökusega. Laste jaoks on ta alati olemas. Talle võib usaldada kõik oma mured ning alati on tal nende lahendus varuks.

Ta on ka väga hea laulja ning kitarrimängija.

Alates 2005. aastast on Tarmo tegelenud hobi korras rattaspordiga ning võitnud seniioride vanuseklassides mitu Eesti meistrivõistluste medalit. Tema parimaks tulemuseks võib lugeda tänavu saavutatud 5. kohta Euroopa meistrivõistlustel. Palju oma ajast pühendab ta ka rattasporti propageerimisele võrukate seas ja sellele, et lapsed saaksid sportida ja sellest rõõmu tunda. Selleks, et noori paremini ja targemini treenida, on ta omandanud ka 5. kategooria treeneri kutsetunnistuse.

Isa käe all treenides on Tarmo tütar Mari-Liis viimase seitsme aastaga saanud üheks Eesti

parimaks maastikuratturiks naiste seas ning tõusnud Eesti meistrivõistlustel koguni 19 korda poodiumi kõige kõrgemale astmele.

Lisaks igapäevatoole ja treeneriametile on Tarmo ka aktiivne ürituste korraldaja. 2010. aastast alates on ta korraldanud Võrus heategevusjooksu Teatejooks, millega toetatakse liikumisvõime kaotanud lapsi. Ta on Haanja rattaklubi krossisarja etappide üks korraldajatest, keda ootab ees ka 2019. aasta üle-eestilise maastikukrossi karikasarja võistlusetappi korraldamine Kütiorus.

Kõigile Võrumaa isadele pühendatud kontsertaktusel Võru Kandles esinesid Võru Kesklinna Kooli koorid, koor Tempera ja Lasva meeskoor.

Hendrik Juurikasele pühendati pink



Pingi avamisel osalenud ühispildil. Foto: Tõnis Anton

18. oktoobri õhtul avati Võru Muusikakooli ees Hendrik Juurikasele pühendatud pink. Hendrik Juurikas oli muusik, pedagoog, Võru Muusikakooli asutaja ja esimene direktor.

***Hendrik Juurikas** sündis 17. juunil 1921 Tali vallas Pärnumaal. Juba varases nooruses ilmnisid Hendriku muusikalised võimed. Ta mängis saksofoni piirkonna džässorkestris. Pärast Tali kooli lõpetamist tuli 1938 Võrumaale Väimela põllukooli. Liitus kohe Kandle seltsi orkestritega. Asutas 1946. aastal Võru džässorkestri KKK ja oli kuni 1994. aastani mitmesuguse koosseisuga levimuusikaorkestrite asutaja ja dirigent. 1972. aastal võttis Samuel Onnolt üle sümfooniaorkestri juhtimise. 1956. aastal oli Võru Laste Muusikakooli üks asutajatest ja esimene direktor. Töötas koolijuhina 1981. aastani. Jätkas tegevust muusikaõpetaja ja dirigendina. Hendrik Juurikase teene on selles, et kaugest Eestimaa nurgast Võrust jõudsid mitu heal tasemel orkestrit Eestimaa kontsertlavadele, tuhandete vaatajateni-kuulajateni, ka Estonia kontsertsaali, Lätimaale, Pihkvasse ja omaaegsesse Leningradi.

Võru linnavalitsus pälvis „Kaasan noort” aumärgise



Võru linnavalitsus pälvis „Kaasan noort” aumärgise, mille 6. novembril andis linnapeale üle Võrumaa Noortekogu esimees Ave-Liis Kivist (pildil hetk aumärgisse üleandmisest).

Märgis on tunnustuseks kohalikele omavalitsustele, kes kaasavad noori ja hindavad nende panust otsustusprotsessides.

„Kaasan noort” aumärgis omistati Võru linnale seoses tänavu suvel toimunud

lastefestivaliga, mille jaoks linnavalitsus aasta jooksul noortelt endilt sisendit kogus. Samuti valmis sel sügisel noorte mõtetel põhinev ainulaadne skatepark ning iga-aastaseks traditsiooniks on kujunenud ka aasta noore valimine.

Noored töid veel välja, et neil on avanenud võimalus külastada linnavalitsust ja linnapead ning pidada ka läbirääkimisi seoses linna arengukavaga.

Võru maavalitsus alustas Võrumaa aasta isa aunimetuse väljaandmist 2005. aastal. Enne Tarmo Mõttust on aunimetuse pälvinud Jüri Drenkhan, Väino Leok, Andrus Asi, Agu Palo, Mart Timmi, Ülo Perli, Joel Sarik, Aigar Piho, Tarmo Jõgeva, Jaan Rüüberg, Tõnu Kõrda ja Evald Krillo.

KESKÖÖ-KOSS

24 NOVEMBER

Võru Spordikeskuses

ALGUSEGA KELL 19:00

Pane ennast ja oma tiim proovile!

TIIMI REGISTREERIMINE
Registreerida saab ka koha peal

Suure Munamäe Torni rändkarikas anti hoiule Eesti Mootorisporti Muuseumi

Motoklubi Sinilind andis Suure Munamäe Torni rändkarika kuni järgmise aasta võistluseni hoiule vastloodud Eesti Mootorisporti Muuseumi (MOMU). Nii on 55 aastat vana ja igal hooajal välja mängitud auhind näha kõigile motosportifännidele.

Omal ajal tuhandeid pealtvaatajaid raja äärde meelitanud

motokross Suure Munamäe Torni rändkarikale tähistas tänavu augustis oma 55. juubelit Haanjas Abi talu krossirajal toimunud võistlusega.

Pikki aastaid Võrus Meegomäel toimunud ja seal kuulsust kogunud motosportisündmus oli 1990ndate keskel maavaidluste tõttu sunnitud oma kohta

vahetama ning on pärast seda toimunud erinevais Võrumaa paigus. Sellest hoolimata pole esmakordselt 1962. aastal toimunud võistlus kordagi ära jäänud. „Võru gaasianalüsaatorite tehase motosportifanaatikute loodud karikas ja võistlus on unikaalsed omasuguste hulgas ning ainsad, mis on nii pikale ajaloole vastu

pannud,” rõhutab krossi peakorraldaja Ülo Raudsepp.

Eesti iseseisvumise järel on võistlust korraldanud Võrus tegutsev motoklubi Sinilind, mis on tänaseks ka ise juba 30 aastat vana ning mille ridadest on sirgunud terve rida tublisid mehi ja ettevõtjaid.

Ulis Guth



Krossi peakorraldaja Ülo Raudsepp, MOMU looja ja juht Arno Sillat ning pika ajalooga Suure Munamäe Torni rändkarikas.

Mida kujutab endast Eesti Mootorisporti Muuseum?

- Sel suvel avatud Eesti Mootorisporti Muuseum asub Harjumaal, Tallinnast 40 km läänes, Haapsalu maantee ääres Turbas, endise Ellamaa elektrijaama renoveeritud hoones ligi 7000-ruutmeetrisel kogupinnal.
- Muuseumi ekspositsioonis on rikkalik valik Eesti ja NSV Liidu mootorisportidega seotud kuulsusrikkast ajaloost, nagu näiteks Eestis toodetud võidusõidutehnika (Estonia vormelid, Vihuri mootorrattad ja erinevad ralliautod), samuti võidusõidutehnika, millega meie sportlased on saavutanud märkimisväärsed tulemused nii endises Nõukogude Liidus kui ka mujal maailmas – kokku 135 autot ja mootorrattast.
- Lisaks pakub muuseum vaatamiseks laialdast valikut tuntud mootorisportlaste varustusest, võistlustega seotud meeneid, fotosid jpm. Nimed Gennadi Moissejev, Endel Kiisa, Toomas Napa, Raul Sarap ja paljud teised räägivad enda eest. Unikaalseid eksponaate jagub igale muuseumi ruutmeetri.

Täpsem info: www.facebook.com/motorsportmuseum/ ja www.momu.ee.

LASTEAED KUI SEIKLUSPARK

Mäng on väikese inimese töö ja mitte ainult nukkude või autodega, vaid mängida saab ka otsimist, märkamist, tähelepanelikkust ja võrdlemist – ühesõnaga seiklust, milles on väärtuslikuks lisakomponentiks sportlik liikumine.

Just sedasi ongi aga lõbus väikese inimese ettevalmistamine päriseluks, kus tal on vaja iseseisvalt hakkama saada positsioneerimisega parasjagu enda ümber olevas keskkonnas, leida vajalikke sihtkohti või anda teada oma asukohast, kirjeldada enda ümber olevat, lugeda kaarti, arendada mälu, teha valikuid teelahkmetel ning veel palju muid eluks väga vajalikke oskusi.

Sõlekese lasteaia isadepäeva-seiklusel osalenud mudilaste tagasiside:

“TAHAN UUESTI MINNA, AGA KUS KOHAS ON?”

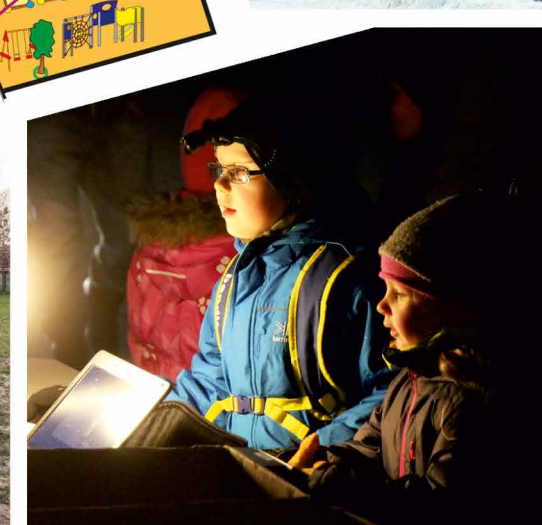
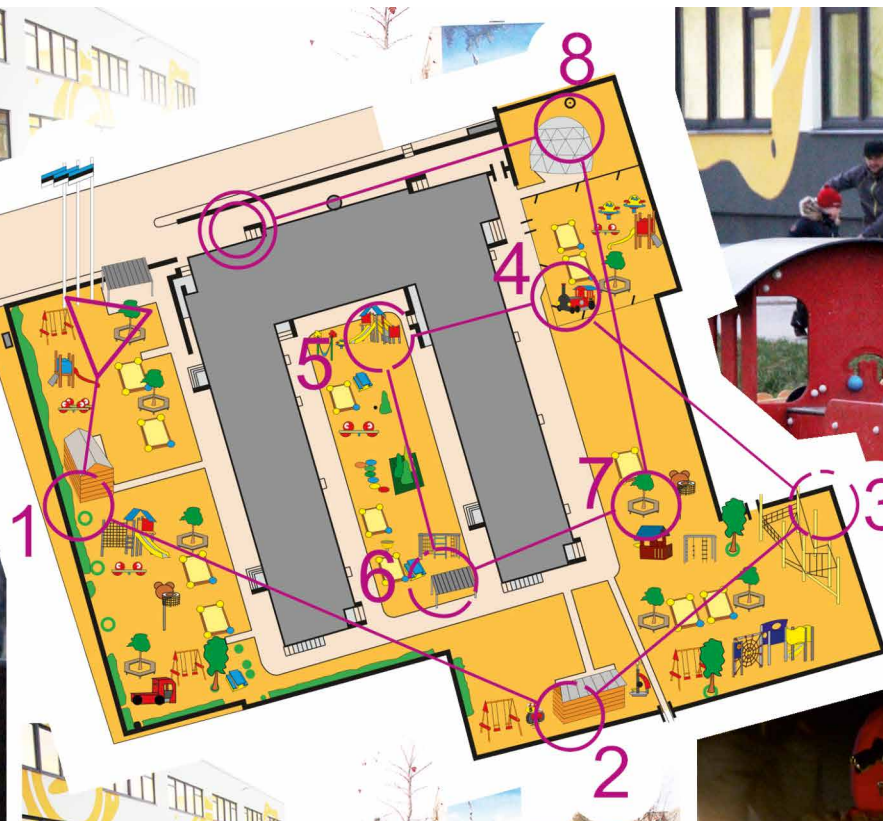
Mirell: “Mulle meeldis orienteerumine sellepärast, et ma sain joosta koos issiga.”

Ats: “Mulle meeldis kaarti lugeda pealambiga, punkte otsida ja piiksutada.”

Ruto: “Mulle meeldis oma issiga joosta ja ma olin esimene. Kui ma valesti tegin, sain ma uuesti rada läbida.”

Robin: “Meil läks ka emme ja issiga valesti. Pärast tegime õigesti. Mulle meeldis üks asi veel, punktid olid ära peidetud ja neid oli raske leida. TAHAN UUESTI MINNA, AGA KUS KOHAS ON?”

Meie linnas on selline õpetlik seikluspark varasemast Päkapiku lasteaias ja just vahetult enne tänavust isadepäeva valmis kaart Sõlekese lasteaia territooriumile. Kui igapäevaselt on lapse jaoks lasteaia õues olemine ühtemoodi, siis selle vahva kaardiga ning koos oma kallite vanematega seiklemine andis lasteaiahoovile hoopis teise tähenduse.



8. novembril viis Orienteerumisklubi Võru Sõlekese lasteaia isadepäevale pühendatud seiklusemängu. Lasteaia territooriumi kohta valmistati ette pildikaart, millel iga mudilane tundis ära juba tuttavad atraktsioonid ning kaardi järgi ringi joostes nende juurde peidetud kontrollpunktide ka üles leidis. Eriti põnev oli ka see, et tegevus toimus pimedal öhtul ning abivahendiks pidi kaasas olema pea- või taskulamp. Ja mis veel lähedam - seigeldi koos vanematega!

Väikese Hanno vanemad:
“TEKITAS HASARTI!”

„Sportlik isadepäev lasteaia andis võimaluse tutvuda orienteerumisega. Tekitas vanemates ja lastes hasarti, nii mõnigi läbis rada mitu korda! Edaspidi ootame samalaadseid pereüritusi. Äitäh korraldajatele – Sõlekese lasteaiale ja Võru orienteerumisklubile!“

Siinkohal ongi sobilik teada anda tagasiside vastuseks:

Kevadest sügiseni saab meil seigelda ka orienteerumispäevakutel, kolmapäeva õhtuti ja enamasti looduses. Mudilaste jaoks on alati valmis pandud nööriada, mis on julgustavaks toeks, et teekond ikka samasse kohta tagasi jõuaks. Aga alati on sellel rajal võimalik õppida vahvat kaarti ja parasjagu avanevat võõrast maastikku kokku viima ning märkama loodust ja pinnavorme. Kõik see annab igas vanuses inimesele oskuse erinevate märkide järgi hakkama saada ja lootusetuid eksimisi vältida.

Lõppenud hooajal käis orienteerumispäevakutel kokku 582 seiklushimulist, neist nööriajal koos vanematega või sõpradega lausa 100 mudilast või algklasside koolinoort. Aga paljud, kes kevadel alustasid arglikult vaid nööriajal, jõudsid sügiseks ka järgmisele tasemele ning julgus ja oskused kaarti ja maastikku kokku viia lubasid nii mõnelgi juba järgmist taset proovida, harjutades ja otsimismängu mängides.

Orienteerumise kohta leiab lisainfot kodulehtedelt www.okvoro.ee ja www.orienteerumine.ee.

JUBA KOLMANDAT KORDA TULEB KOOS JÕULUAJA ALGUSEGA HEATEGEVUSJOOKS!

Selle jooksusündmuse eripära on sportides head teha oma tervisele ja pöörata tähelepanu liikumisharrastusele ning tunnustada noorte püüdlusi tulemusspordis kõrgeid kohti saavutada.

Joosta, tulemusele või sõrkides, ja kõndida saab

omal valikul kas 4 või 8 kilomeetrit. Eraldi jõukohane distants on muidugi ka mudilastele. On ka lastehoid koos piparkookide kaunistamisega.

Kuigi jooksu on võimalik ka ülekanedega toetada, kui ise kohale tulla ei saa, on heateoannetus siiski

boonus selle kõrval, mida saab teha enda heaks.

Loomulikult ootame nii eraisikuid, asutusi kui ettevõtteid panustama nii heategevusraha suurendamiseks kui ka auhindade ja teiste turgutuste pakkumise!

KUI SOOVID TEHA HEAD:
“NOORSPOORTLASTE TOETUSEKS”
MTÜ VÕRUMAA SPORDILIIT
EE641010220248301221

**3. HEATEGEVUS
JOOKS**
3. DETSEMBER 2017

TULU LÄHEB VÕRUMAA TUBLIDE
NOORSPOORTLASTE TUNNUSTAMISEKS
SPORDIAASTA LÕPETAMISEL!

OSAVÕTUTASU ALAMMÄÄR ON 5 EUR, MUDILASTE
JOOKSUL 2 EUR. TOETUS VÕIB OLLA KA SUUREM.
MIDA ROHKEM, SEDA VÄÄRIKAMALT SAAME OMA
NOORI TUNNUSTADA

CA 8 JA 4 KM KUBIJA RADADEL, VÕISTLUSKESKUS
SUUSABAASIS. JOOKS, KÕND, MUDILASTE JOOKS
SUUR START KELL 13.00, MUDILASED JOOKSEVAD
PÄRAST VIIMAST FINIŠEERUJAT

TULE OSALEMA JA NÄITA, ET HOOLID MEIE NOOR-
SPORTLASTEST JA NENDE SPORTLIKEST SAAVUTUSTEST!

EELREGISTREERIMINE: WWW.VORUMAASPOORDILIIT.EE

PIIRIÜLESED PRAKTIKAD

Lauluisa kooli õpilased külastasid Euroopa Parlamenti

Võru Kreutzwaldi Kooli 37 õpilast ja 4 kooli töötajat käisid 20.–26. oktoobrini reisil Brüsselis, kus külastati Euroopa Parlamenti.

Pikk ja huvitav sõit sai teoks tänu Euroopa Parlamendi külastuste ja seminaride osakonnale ja kooli huvijuht Kai Laanemaale, kes kogu projekti algusest lõpuni tublilt eest vedada võttis.

Projektitaotluse alusel kaeti rahaliselt enamus sõidukuludest ja ööbimine, reisijatel tuli katta vaid väike omaosalus.

Brüsselisse reisis bussiga. Teekond Belgiasse ja tagasi oli ligikaudu 4300 km pikk. Pika teekonna jooksul oli kõigil võimalus läbi bussiakna tutvuda kuue erineva Euroopa Liidu liikmesriigi eluoluga. Täpsemaid teadmisi erinevatest läbi sõidetavatest riikidest said õpilased täiendavalt reisijuht Kai käest, kes andis iga riigi kohta põhjaliku ülevaate.

Brüsselisse jõudis reisiseltskond 22. oktoobri pärastlõunal, esimeseks sihtkohaks Brüsselis oli Atomium, Belgia pealinna üks kõige tuntumaid hooned. 23. oktoobril oli kõigil võimalus näha oma silmaga imelist Brüsseli linna raekojaplatsi, kuulsat pissivat poissi, pissivat tüdrukut ja süüa ohtralt Belgia vahvlit või šokolaadi, mida võis vana linna tänavalt igast kohvikust või poest leida ning osta. 24.



Võru Kreutzwaldi Kooli reisiseltskond Euroopa Parlamendis.

oktoobril külastasid õpilased lõpuks Euroopa Parlamenti, kus tutvustati neile lühidalt Euroopa Parlamendi ajalugu, selle põhimõtteid, koosseisu moodustumise aluseid,

tööülesandeid ja palju muud temaatilist. Kahjuks ei õnnestunud kohtuda ühegi Eesti saadikuga, kuna nad olid kõik täiskogu istungil Strasbourgis. Samas aga said kõik saada

tasuta Euroopa Parlamendi postkaardi kas koju iseendale või siis vanematele, õele, vennale, sõbrale.

Pärast parlamendi külastamist algas kohe ka tagasitee

koju. Koju jõuti tervelt ja õnnelikult ja seda tänu vahvatele Merling Reisid OÜ bussijuhidele ja ABZ Reisidele, kes meile mugavad ööbimiskohad leidis.

Tegemist oli vahva koolivaheaja nädalaga, mis kindlasti avardas kõigi osalejate silmaringi.

Urmas Ott, kooli infojuht

Projekt „Ühiselt õppides“ Võru Kreutzwaldi Koolis

15. märtsist 15. novembrini kestis Võru Kreutzwaldi Koolis Euroopa Sotsiaalfondi projekt „Ühiselt õppides“. Projekti toetas sihtasutus Innove programmi „Pädevad ja motiveeritud õpetajad ning haridusasutuste juhid“ tegevuse „Õpetajate ja koolijuhtide professionaalse arengu toetamine“ raames. Programmi ja projekti eesmärk oli tõhustada koolimeeskondade koostööd ja ühist õppimist. Olulise osana nägi projekt ette kaasava hariduse põhimõtete rakendamist koolis, samuti kohalike kogukondade teadlikkuse suurendamist haridusvaldkonna suundumustes ja valikutes.

Kuna Võru haridusmaastikul on toimunud lühikese aja jooksul suured muudatused, mille tulemusel on kokku pandud mitmed koolid, siis oli vaja koolis võimendada õpetajate, koolijuhtide ja tugispetsialistide koostööd, et tekiks ühine kultuur, mis arvestab kaasava hariduse põhimõtteid. Projekti käigus tehti koostööd Tartu Herbert Masingu Kooli spetsialistidega ja Tartu Ülikooli haridusteaduste instituudi õpetajate täienduskoolitus- ja kutseasta keskuse õppejõududega. Toimused õppepäevad, mille raames omandati täiendavaid oskusi ja teadmisi HEV lastega töötamiseks. Lapsevanemaid teavitati projekti käigus infojagamise üritusel, kus tutvustati kaasava hariduse põhimõtteid, kooli tugisüsteemide tööd ning kaardistati koostööootused vanematega. Kogukonna liikmetele suunatud koolitusel andsid kooli tugispetsialistid lapsevanematele nõu ja soovitusi lapse paremaks toimetulekuks õppetöös ja suhtlemisoskustes. Projekti käigus omandatud teadmised toetavad õppijate arengut, kaasava hariduse põhimõtete rakendamist ja hariduslike erivajadustega laste paremat toimetulekut koolis.

Angela Viks, Võru Kreutzwaldi Kooli sotsiaalpedagoog



Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond



Eesti
tuleviku heaks

Lapsevanema teine võimalus õppida

Mul oli suur rõõm osaleda 31. oktoobril toimunud huvitava ja inspireeriva projekti „AGENDA-Euroopa täiskasvanuhariduse tegevuskava“ lõpuseminaril, millest võttis osa ligikaudu 60 projektiga seotud inimest üle terve Eesti. Projekti elluviija oli ETKA Andras koostöös haridus- ja teadusministeeriumiga ning lisaks olid laiapõhjalise töörühma kaasatud mitmed inimesed erinevatest asutustest. EPALE meeskonna poolt tehtud videosalvestust AGENDA lõpuseminarilt saab vaadata veebiaadressilt <https://www.youtube.com/watch?v=7xJ1IYJMLxM>. Projekti tegevuste eesmärk oli toetada ja julgustada kuni 7-aastaste väikelaste madalama haridustaseme ja aegunud oskustega vanemaid õpinguid jätkama. Erinevate mittetulusühingute eestvedamisel kaardistati üheksas maakonnas väikelaste vanemad, kes ei oma põhi- või keskharidust, ning organiseeriti neile õppimisvõimalusi tutvustavad teavitus- ja motivatsioonipaketid.

AGENDA seminaril oli tore näha projekti tegevuste maakondlike eestvedajate säravaid silmi ja uhkust suurepäraste tulemuste üle. Kui algselt planeeriti projektis osalejate hulgaks 180 inimest, siis tegelikult osales 204 ja õpinguid alustas neist tasemeõppes 44, täiendõppes

52, lisaks võttis 12 inimest ennast arvele töötukassas, 17 liitus erinevate ühiskondlike organisatsioonidega, 16 kohustus karjäärinõustajaga ja 22 asus tööle. See on suurepärane ja innustav näide, kuidas on võimalik inimesi kaasa haarata, neid õppima suunata ja sellel teel toetada. Muidugi ei kulgenud kõik alguses roosiliselt, oli keeruline üles leida inimesed, kes võiksid taas õppima asuda. Palju oli abi lasteadeade töötajatest, kes soovitasid projektis osalemist neile lastevanematele, kellel haridustee oli pooleli jäänud. Kaasa aitasid erinevad asutused ja kogukonna liikmed, mõnes maakonnas oli suur abi sotsiaaltöötajatest, mõnes noorsootöötajatest. Lääne-Virumaal oli märgatav mõju Rakvere Täiskasvanute Gümnaasiumi õpetaja poolt e-õppe võimaluste selgitamisel, osalejatele tehti näidete varal selgeks, kuidas on laste kõrvalt võimalik õppida. Jõgeval oli suurepärane koostöö lisaks teistele asutustele just töötukassaga. Viljandis kasutati informatsiooni edastamiseks sotsiaalmeediat ja selle kaudu saadi 90% osalejatest. Infot jagamas käidi ka kodudes ja sellekski kasutati kogukonna abi: ikka teadis keegi edasises õppes osaleda soovijat või potentsiaalset õppijat ja nii need inimesed üles leiti. Projekti

kaasatud kippusid mõnikord ka ära kaduma, aga eelpool toodud tulemused räägivad enda eest: paljude inimeste elu muutus tunduvalt pärast projektis osalemist. Väga oluliseks pidasid maakondades projekti tegevuste eestvedajad seda, et ka need, kes oma õpiteed ei jätanud, said ikkagi kodust välja ja teistega suhtlema, tekkis kambavaim, taheti käia koos ja paljudes gruppides oli inimestel kahju pärast projekti lõppu lahkuda minna. Nii mõnedki täiendavad oma teadmisi edasi erinevatel koolitustel. Seni ajani on projektijuhid tugisikuteks mitmetele osalejatele, kes annavad teada, kuidas neil haridustee edeneb ja üldse elus läheb. Suur tähtsus on minu arvates ka erinevate asutuste tulemusrikkal koostööl ja „sadeinimeste“ tihedal omavahelisel suhtlemisel projekti käigus, mis kindlasti jätkub ka edaspidi.

ETKA Andrase töökaas inimesed koos üle-eestilise tugivõrgustikuga on AGENDA projekti elluviimisega ära teinud vaieldamatult tänuväärse ja väga vajaliku suuremahulise töö väikelaste vanemate õppesse tagasipöördumise toetamisel. Projekti AGENDA järgmine, järjekorras juba neljas etapp jätkub õnneks ka järgneva kahe aasta jooksul, aga seejärel oleme küsimuse ees: mis saab siis, kui Euroopa

Liidu rahastus taoliste projektidele lõpeb. Seminaril jäi minu jaoks kõlama mõte, et sellised tegevused ei tohiks jääda projektipõhiseks. Olles kohaliku omavalitsuse volikogu liige tahaksin selles osas ühineda Marika Pravega Jõgevalt, kes tegi mitu head ettepanekut: kohalike omavalitsuste arengukavades võiks olla kohustusliku osana kirjas täiskasvanuharidus, mis peaks olema üks hariduse valdkonna prioriteetidest, samuti võiks igas omavalitsuses olla ametnik, kelle ülesannete hulka kuulub ka töö täiskasvanuhariduse valdkonnas. Ja ehk kõige olulisem ettepanek oli see, et täiskasvanuharidus peaks olema rahastatud riigieelarvest pearahana täiskasvanud elanikkonna kohta näiteks vanuses 16–76 eluaastat. Siinkohal tahaksin omapoolse mõttena küll selle vanusepiiri märksa kõrgemale tõsta, aga idee on suurepärane.

Elame muutuste ajal ja elukestev õpe muutub üha olulisemaks. Loodetavasti pannakse ka riiklikul tasemel sellele aina suuremat rõhku ja teise võimaluse õppimiseks saab üha suurem hulk inimesi ka siis, kui AGENDA projekt lõpeb.

Merle Koik, Võrumaa Keskraamatukogu arendusjuht ja EPALE saadik

KIRJANDUSE RADADEL

Eesti kirjaniku nime kandvate koolide võrgustiku loomine ja koostöö käivitamine



Kreutzwaldi kooli esindus Palamusel: bussijuht Nikolai Vassiljev, õpetajad Helena Linnamäe ja Raili Leesalu ja 8.b õpilased Katrinka Josephine Savimägi ja Greta Liin Oskar Lutsu Palamuse Gümnaasiumis. Foto: Evelyn Merusk

SA Innove toetusel kutsus Võru Kreutzwaldi Kool teisi eesti kirjaniku nime kandvaid kooli koostööle.

Kirjaniku nimi on koolile suur au ja vastutus. Igal koolil on oma väljakujunenud traditsioonid: tähistatakse kirjaniku sünnipäeva, loetakse ja kirjutatakse luulet, lavastatakse tema loomingut jne. Meie ettepanek on teha omavahel koostööd, genereerida uusi, värskeid ideid, jagada kogemusi, kaasata oma ettevõtmistesse erinevate võimetega õpilasi, et mitmekesistada ja kaasajastada tänapäeva õppeprotsesse. Muutunud õpikäsitus võimaldab loovalt ja tänapäevaseks tuua õpilastele lähemale

Eesti kultuuriloo suurkujusid. See on hea võimalus lõimida erinevaid õppeaineid, erinevaid kooliastmeid ja erinevate võimete ja huvidega õpilasi. Koolidevaheline koostöö tagab laiemat kultuurilist silmaringi ja traditsioonide kestvuse.

Märtsis kohtusid Võru Kreutzwaldi Koolis Alatskivi, Palamuse, Tartu Petersoni, Kitzbergi ja Juuru Vilde kooli esindajad. Oli võimalus tutvuda kooliga ning külastada Võrumaa kultuurikoda ja lauluisa muuseumi.

Arutelu käigus jõudis üksteisele, et eraldi ettevõtmist ainult võrgustiku pärast pole mõtet ellu kutsuda, küll aga laiendada olemasolevate või

plaanis olevate ürituste ringi nii, et hõlmata ka partnerkooli. Näiteks Võru Kreutzwaldi Koolil on kavas aasta lõpus veebiviktoriin, millest saavad ka teiste koolide õpilased osa võtta. Järgmise aasta kevadel toimuvatele Kalevipoja mängudele kutsutakse õpilaste meeskonnad võrgustiku koolidest.

Aprillis kohtusid eesti kirjaniku nime kandvate koolide esindajad Juurus. Päev kujunes väga sisukaks, sest oma vaatenurga kirjanduse jõudmisest koolikeskkonda andis ka Tallinna Kirjanduskeskuse töötaja Kairi Tilga.

Koostöö osas oli arutamisel uurimistööde konverentsi korraldamine. Idee oli keskenduda

kultuuriloolistele teemadele ja vastavaid kevadeks valminud töid sügisel konverentsivormis tutvustada.

Arutati ka mälumängu korraldamist. Sellest saaksid osa võtta nii põhikooli kui ka gümnaasiumi õpilastest moodustatud võistkonnad. Teemadering on meie koolidele nime andnud kirjanikud, kellest peaks teadma elulugu ja ühte teost. Näiteks Kreutzwaldi „Reinuvader Rebane“.

Päeva lõpetuseks käisime Mahtra muuseumis. Sealne mänguline õpilaspogramm suudab tutvustada maaelust võõrdunud noortele talupojakultuuri.

Septembri lõupäeval oli eesti kirjaniku nime kandvatel

koolidel kolmas võimalus kohutada. Esmakordselt osalesid Friedebert Tuglase nimelise Ahja Kooli ning Torma Jakobsoni kooli esindajad. Neljapäeval, 28. septembri pärastlõunal kogunesime Tartus Eesti Kirjandusmuuseumis. Sedapuhku olid kaasatud ka õpilased, sest just nendele on tegelikult projekt suunatud. Kirjandusmuuseumis tutvustati meile kultuuriloolist arhiivi ja arhiivraamatukogu. Oli aukartust äratav tunne näha oma silmaga meie kirjanduslike suurkujude käsikirjalisi materjale, rariteetseid raamatuid ja arhiivraamatukogu varasid.

Teine käik viis meid ERM-i, kus tegime koos läbi muuseumitunni „Vaimsed teetähised“. Õhtune aeg muuseumis oli vaikne, igale poole pääses rahulikult juurde. Päeva muljeid arutasime lõpuks Shakespeare'i kohvikus.

Järgmisel hommikul suundusime Palamusele. Väikse hiline misega – tunnid olid juba alanud – jõudisime kohale, rääkisime tehtust ja arutasime tulevikuplaane. Oluline oli kuulda ka koolinoorte nägemust meie ühistegevusest. Kuigi Palamuse muuseum on praegu remondis, tehti meile väike ekskursioon alevikus ja põgusalt Oskar Lutsu Palamuse Gümnaasiumis.

Kolme kohtumise käigus on võrgustiku loomise mõte puudutanud üheksat kooli üheteistkümnest. Leppisime kokku, et tegutseme edasi. Selle aastanumbri sees valmistume viktoriiniks: oma kirjaniku kohta tuleb koostada küsimusi ja anda teada, milliseid materjale või tekstinäiteid võiks enne

lugada. Sellesse aastasse jääb Võru Kreutzwaldi Kooli veebiviktoriin. Kevadpoolaastasse jääb kultuurilooliste uurimistööde konverents Viljandi Jakobsoni Koolis. Emakeelepäeva paiku saab teoks viktoriin ja juunis Võrus toimuvatele Kalevipoja mängudele oodatakse kõigi koostöökoolide sportlikku esindust.

Raili Leesalu

EESTIS ON PRAEGU 11 EESTI KIRJANIKU NIME KANDVAT KOOLI:

- Anna Haava nimeline Pala Kool
- August Kitzbergi nimeline Gümnaasium
- C. R. Jakobsoni nimeline Torma Põhikool
- Friedebert Tuglase nimeline Ahja Kool
- Juhan Liivi nimeline Alatskivi Keskikool
- Juuru Eduard Vilde Kool
- Oskar Lutsu Palamuse Gümnaasium
- Pärnu Koidula Gümnaasium
- Tartu Kristjan Jaak Petersoni Gümnaasium
- Viljandi Jakobsoni Kool
- Võru Kreutzwaldi Kool



PARIM ETTELUGEJA

Võru koolipoiss võitis üleriigilise ettelugemise võistluse



Parima ettelugeja Karl Cristian Tambergi etteaste. Foto: Tõnis Anton

Eestis tähistatakse 20. oktoobril ettelugemise päeva alates 1994. aastast. Juba 12. korda märkis Eesti Lastekirjanduse Keskus seda päeva ära vabariikliku ettelugemise võistlusega, mille võitis Võru Kesklinna Kooli 4.a klassi õpilane Karl Cristian Tamberg.

Tema poolt loetud Andrus Kivirähi lugu „Kriidisööja“ pani kuulajad mõnusalt muhelema. Võistluseks valmistas Karl Cristiani ette õpetaja Kaie Püvi.

Tänavuse laste ja noorte kultuuriaasta puhul kutsuti lapsi üles lugema koolilugusid ning päeva motoks oli „Kõik on kõige targemad“, viitega Contra kooliteemalisele luuleraamatule.

Eesti Lastekirjanduse Keskusesse võistlusemõttele 21. oktoobril kogunesid Eesti maakondade ning Tallinna ja Tartu 4. klasside parimad ettelugejad. Iga võistleja pidi raamatust lugema kodus ettevalmistatud kuni 3-minutilise teksti, mida hindas žürii: Vanalinna Harihusekolleegiumi teatriklassi õpilased Johanna Poll ja Andri Suga, Eesti Rahvusringhäälingu lastesaadete toimetuse juht Margus Saar ja Eesti Lastekirjanduse Keskuse direktor Triin Soone.

Tallinnasse finaali võistlusele pääses Karl Cristian Tamberg maakondliku võistluse võitjana. Võru maakonna parim 4. klasside ettelugeja selgitati välja 18 tubli lugeja hulgast Võrumaa Keskraamatukogu lasteosakonnas, kus hindajateks olid raamatukoguhoidjad.

Luule Puusepp,
Võru Kesklinna Kooli
raamatukoguhoidja

NOORSOOTÖÖ

Võru Noortekeskus pakub uuel hooajal põnevust ja arendab oskusi

Võru Noortekeskuses jätkub uuel hooajal tegevusi igasse päeva.

Esmaspäeviti saavad noored osa animatsioonide salapärasest maailmast ja õpivad võõrkeeli. Animatsiooni õpitubades tutvutakse mitmesuguste animatsioonitehnikatega. Võõrkeelteks on portugali ja hispaania keel, mida õpetatakse inglise keeles.

Teisipäeviti on võimalus kaasa lüüa noortekeskuse näiteringi töös.

Kolmapäevad on muusikapäevad, kus õpitakse mängima kitarri ja ukulelet ning musitseeritakse koos.

Neljapäeviti ootab noortekeskus kõiki kokandusringidesse ning reeded on hoitud erinevate käeliste tegevuste jaoks.

Iganädalastele ettevõtmistele lisaks jätkuvad koolide külastused, mis pakuvad noortele võimalusi veeta aktiivselt vahetunde ning mitmesuguseid ühekordseid üritusi, milleks on koolitused ja teiste kultuuride õhtud ning ettevõtlusmängud.

Samuti saavad noored ise panustada kogukonda vabahtlikena. Näiteks korraldati enne hingedepäeva küünalde valmistamise töötuba ning käidi Võru surnuaial korrastustöid tegemas.

Võru Noortekeskusest leivad noorte Tugila programmi kaudu jätkuvalt tuge ja mõistmist

ka noored vanuses 16–26 eluaastat, kes ei tööta ega õpi.

Kõige paremini saad infot, kui jälgid Võru Noortekeskust Facebookis!

Kohtume noortekas!

Kauri Kaljuste,
Võru Noortekeskuse
noorsootöötaja



Kauri Kaljuste Kreutzwaldi kooli noortega.

TANTSU JA LAULUGA

Aeg ärgata – Võru linnas on tulekul I talvetantsupäev

MTÜ Võru Folkloorifestival koostöös Võru linnavalitsusega korraldab 16. detsembril Võru linnas jõululaada ja esimese Võru talvetantsupäeva.

„Rääkides talvetantsupäeva programmist, siis töötab see tulla põnev ning eriilmeline,” selgitab talvetantsupeo peakorraldaja Tiia Must. Üritus algab 16. detsembril kell 10 laada avamisega Katariina alleel ja jätkub tantsurühmade esinemistega Katariina kiriku esisel platsil.

Katariina alleel toimub jõululaat esmakordselt ning seda korraldab Võru linnavalitsus. Jõululaada peakorraldaja Kaire Kalgi sõnul oodatakse laadale kaupema kõiki, kes pakuvad omavalmistatud, käsitsi tehtud, algupärast või rahvuslikku kaupa, kaasa arvatud toidu-kaupa. Kauplemine jõululaadal on tasuta. Registreerida saab veebiaadressil <http://bit.ly/2g8V8us>.

Pärastlõunal jätkub talvetantsupäev Kandle teatrisaalis, kus kell 14 annab kontserdi Eesti üks hinnatuim rahvatantsuansambel Tarbatu Eesti Maaülikoolist. Ansambel on

asutatud 1951. aastal ning tänase seisuga tantsib selles üle 100 tantsija. Ansambli kunstiline juht on Jaanus Randma. Kontserdil saab näha nii Eesti autorite loomingut kui ka folkloorseid seadeid. Kontsert on tasuline. Piletid on müügil tundi enne algust kohapeal.

Suur ühistantsimine Katariina kiriku ees

Sellega pole tantsupäeva üritused aga kaugelgi lõppenud. Kell 15.30 jõuab see oma kulminatsioonini – nimelt algab suur ühistantsimine Katariina kiriku esisel platsil ja Koidula – Tartu vahelisel Jüri tänava lõigul.

Ühistantsimise peakorraldaja Maire Udrase sõnul tuleb see tantsupealinna vääriline, sest tantsimisele tuleb lausa 17 pärimus- ja seltskonnatantsu. „Tantsuvalik on valsisist polkani,” selgitab ta tagamaid. „Valsist polkani” on ka tuleval suvel toimuva XXIV Võru pärimustantsu festivali teema.

Lisaks tantsurühmadele on ühistantsimisele oodatud ka Võru linna elanikud. Selleks, et vajaminevad tantsusammud selgeks saaks, korraldab tantsupeo

toimikond huvilistele kaks õpituba, mis toimuvad 26. novembril ja 10. detsembril Võru Kesklinna Kooli aulad. Lisaks saab tantsudega tutvuda pärimustantsu festivali kodulehel.

Pisut jagub talvetantsupäeva programmi ka jõuluhõngu, nimelt annab pärast ühistantsimist kell 16.45 Tamula rannapromenaadil etenduse Läti tuletateater „Fire Show Studio”.

Talvetantsupäev lõpeb tantsijate ühise simmaniga Võru Kesklinna Koolis. Tantsuks mängib ansambel Kert Krüsban & Karl Kobin.

Ürituse ühe peakorraldaja Tiia Musta sõnul on jõulueelne aeg küll kiire, kuid ta loodab siiski, et kõik huvilised leiavad selle aja, et panna väärkas punkt tegusale tantsuaastale.

Tule ja saa osa Võru linna talvetantsupäevast ja jõululaadast!

Täpsem info talvetantsupeost www.vorufolkloor.ee ja jõululaadast kaire.kalk@voru.ee, tel 5304 0012.

Võru pärimustantsu festivali toimikonna nimel,
Kadri Mähar

Uma Pido kutsub naise nurmõst ja miihi mõtsast peole laulma!

V Uma Pido toimub 2. juunil 2018 Võru Kubijal ja sarnaselt eelmistele pidudele saavad ka seekord peole laulma tulla naised ja mehed, kes praegu ühegi koori töös ei osale, aga soovivad just Umal Pidos naise- või meeskoorilaule kaasa laulda.

Ootame viisipidajaid naise nurmelt, mehi metsast, kõiki nii külast kui ka linnast! Koos õpitakse selgeks nais- ja meeskooride laulud ning naiste-meeste osad ühendkoorilauludes.

Noodi järgi laulmise oskus ei ole tähtis, abiks (kuid mitte eelduseks) on varasem koorilaulukogemus. Tulla võivad ka segakooride ja -ansambli naised ja mehed!

Laulma tulekuks on mitu häd põhjust: Uma Pido laulud on väga ilusad, kodukandi keeles laulda on mõnus ja koos mitme tuhande inimesega laulupeolaval olla on võimas!

UMA PIDO

KU KESKKOTUS KIMMÄS, SÕS LADVA' LAULVA'

Lisainfo: **Merike Tigas**,
Uma Pido projektijuht
Tel 5691 6280

merike.tigas@wi.ee; www.umapido.ee

LAULUPROOVID NURMÕNAISILÕ 2017

PÕLVAS Põlva Kultuuri- ja Huvikeskuse kooriklassis: 5. detsembril kell 18.30 (alustatakse hääleprooviga uutele lauljatele).

Kontakt: Saidi Tammeorg, tel 509 7391.
VÕRUS kultuurimaja Kannel väikeses saalis: 6. detsembril kell 19 (alustatakse hääleprooviga uutele lauljatele).

Kontakt: Helga Ilves, tel 528 3549.
RÄPINAS Räpina Valla Kultuurikeskuse harjutusruumis: 6. detsembril kell 18 (alustatakse hääleprooviga uutele lauljatele).

Kontakt: Jaanus Prükk, tel 5388 7104.

LAULUPROOVID NURMÕNAISILÕ 2018

PÕLVAS Põlva Kultuuri- ja Huvikeskuse kooriklassis teisipäeviti kell 18.30: 9. jaanuaril, 6. veebruaril, 6. märtsil, 10. aprillil ja 8. mail.

Proovi tehakse koos naiskooriga Mai. **VÕRUS** kultuurimaja Kannel väikeses saalis kolmapäeviti kell 19: 10. jaanuaril, 7. veebruaril, 7. märtsil ja 11. aprillil. Maikuu prooviaeg selgub kevadel.

Proovi tehakse koos naiskooriga Kannel.

RÄPINAS Räpina Valla Kultuurikeskuse harjutusruumis kolmapäeviti kell 18: 17. jaanuaril, 7. veebruaril, 7. märtsil, 11. aprillil ja 9. mail. Proovi tehakse koos naiskooriga Koidula.

LAULULAAGRID MÕTSAMIIHILE 2018

Meeste Uma Pido laululaagrid toimuvad 2018. aasta talvel Varbuse Muusikamõisas. Esimene laager toimub 13. jaanuaril 2018 kell 11. Kontakt: Kalev Lindal, tel 504 0526, www.varbuse.ee.

Konkurss maailma parima võrukeelse kaveri leidmiseks

Võru keele nädalal algas registreerimine järgmise aasta märtsis Võrus toimuva maailma esimesele mõõduvõtmisele parima võrukeelse kaveri leidmiseks. Konkursile on oodatud tuntuks lauldud laulutöötlused, uuslooming, tõlked, tõlgendused; noored ja vanad, tuntud ja tundmatud bändid ning esituskooesid. Parimad saavad tunnustatud ning peaaühinaks on võimalus salvestada lugu Clockwork Studios.

15. märtsil 2018 toimub Võrus võrukeelsete kaverite võistluskontsert „Uma kavvõr – võro pavvõr”. Korraldajad ootavad kontserdile eelistatult Eesti

autorite loominguga põhjal tehtud kaverid, mis on võrukeelsed või olenevalt osaleja päritolust ka seto- või mulgikeelsed. Korraldajad eeldavad, et kaveri esitajal on olemas originaalloo autori luba, muid piiranguid kaverite esitamisel ei ole. **Osalussoovide esitamise tähtaeg on 15. jaanuar 2018.**

„Võro keele nätl om hää aig, et inämb umma kiilt pruuki ja lemmikluulõ võrokeeline pavvõr mano panda,” soovib võrukeelsete kaverite võistluskontserdi korralduse eestvedaja Kadri Laube. Laube ootab osalema kõiki kaveriloojaid, olgu tegu siis juba tuttavaks lauldud võrukeelse

laulutötluse või uusloominguga. Märtsikuus toimuv võistluskontserdil hindab lugusid auväärne žürii, oma hinnangu saab kindlasti anda ka publik.

Konkurssi korraldavad Kõrvipalu loometalu, Luumisõ Kõrd MTÜ ja Võro Selts VKKF ning toetavad Eesti Kultuurkapitali Võrumaa ja Põlvamaa ekspertgrupid, Võro Instituut ja Clockwork Studio.

Lisainfo ja võistluse statuut www.umapido.ee ja **Kadri Laube** (kadriglaube@gmail.com, tel 511 7348)

Laat ♦ Ühistantsimine ♦ Tuleteatri „Fire Show Studio” etendus
Eesti Maaülikooli Rahvatantsuansambli Tarbatu kontsert ♦ Simman

REGISTREERIMINE KAUPLEMA:
<http://bit.ly/2g8V8us>
Kaire Kalk, kaire.kalk@voru.ee 53040012

ROHKEM INFOT:
WWW.VORU.EE WWW.VORUFOLKLOOR.EE

RAAMATUTUTVUSTUS

Austusavaldus Leokite motodünastia loojale: raamat „10 aastat Sõmerpalu krossi Väino Leoki rändkarikale”

3. novembril Kandles toimunud Sõmerpalu motoklubi hooaja pidulikul lõpetamisel esitleti ja jagati värskest trükist ilmunud raamatut „10 aastat Sõmerpalu krossi Väino Leoki rändkarikale”.

Raamat kajastab läbi Aivar Leoki meenutuste ja rohkete fotode Sõmerpalu staadionikrossi viimase kümne aasta sündmusi. Nagu kahes varem ilmunud raamatus („Sõmerpalu motoklubi 1968-2008” ja „Leokid ja Sõmerpalu motoklubi 1968-2013”) on autori mõtted kirja pannud Sõmerpalu Motoklubi omaaegne pressiesindaja, tänane Võru Linna Lehe toimetaja Ulis Guth. Raamatu kujundas Wildeline OÜ.

Eesmärk on väärtustada Sõmerpalu krossi kauaaegse eestvedaja, 2007. aastal meie seast lahkunud Väino Leoki pärandit – tegusid, mille läbi said Sõmerpalu vald, Võrumaa ja Eesti tuntuks motokrossi-maailma kõige teravamas tipus.

Raamatu autor Aivar Leok on öelnud, et saab oma isa tegudest aru alles praegu – pärast tema surma. Seda arvestades pole Sõmerpalu staadionikrossi võitjale välja pandud Väino Leoki rändkarikas lihtsalt üks auhind paljude seast, vaid justkui reliikvia.

Sõmerpalu motokross on kestnud läbi inimpõlvede

Miski ei sünni tühja koha pealt. Ka Võrumaale kuulsust toonud Leokite motodünastia pole sündinud üleöö, vaid selle taga on järjepidev töö, mis on Sõmerpalu motoklubi egiidi all kestnud peaaegu pool sajandit.



Raamatu väljaandmisega seotud isikud: (vasakult) autor Aivar Leok, teksti koostaja Ulis Guth ja Indrek Talgre Kandle lavalaudadel. Pildilt puudub kujundaja Andres Vilde. Foto: Jüri Kuusk

Leokite motodünastia ja Sõmerpalu motoklubi looja Väino Leoki algatusel esmakordselt 1970. aastal peetud Sõmerpalu kross – alates 1983. aastast Sõmerpalu staadionikross on tänaseks tõusnud Võrumaa spordielu üheks tähtsündmuseks, toonud raja äärde tuhandeid krossisõpru ja rajale kümneid maailma tippklassi sõitjaid. Täna ihkab Sõmerpalus võita iga krossimees.

Võidukihutamise pikad traditsioonid Sõmerpalus pole katkenud ka pärast võistluse väsimatu eestvedaja Väino Leoki surma 2007. aasta suvel. Enne seda jõudis see visa, sõbralik ja avara silmaringiga mees koos abikaasa Milviga üles kasvatada kuus tippkrossisõitjat.

Täna kannab Väino Leoki ideid edasi koduklubi eesotsas motokrossile pühendunud

laste, lastelaste ja lastelastelastega ning alates 2008. aastast võisteldakse Sõmerpalu staadionikrossil võistluse algataja auks ja mälestuseks Väino Leoki rändkarikale.

*Ulis Guth,
Sõmerpalu motoklubi
pressiesindaja 1997–2009*

Bernard Kangro kirjanduspreemia laureaadid uuenenud veebiväljaandes

31. oktoobril esitleti Võrumaa Keskraamatukogus veebiväljaannet „Võru Maavalitsuse Bernard Kangro kirjanduspreemia laureaadid”. Põhjus – maavalitsuse tegevuse lõpetamisega anti sellise nimega preemia välja viimast korda.

Tegelikult oli see väljaande „kolmas tulemine”, sest põhiosa koos ajaloolise ülevaatega Liina Valperilt valmis 2010. aastal, kui möödus 20 aastat kirjanduspreemia loomisest.

Iga laureaadi kohta on väike elu ja loomingu tutvustus, teoste loetelu ja foto.

Väljaande on kujundanud Seridisain OÜ ja on valminud tänu Eesti Kultuurkapitali toetusele.

2010. aastal pälvis Rein Pöder preemia teist korda teose „Unustatud” eest ja Liina Valperi intervjuud kirjanikuga saab väljaandest lugeda. Veel on preemia pälvinud kahel korral Olavi Ruitlane – aastal 2005 „Kroonu” ja aastal 2015 „Vee peal” eest.

2012. aastal valmis väljaandesse Grethe Rõõmu ja Lauri Sommeri tutvustus. Viimaste aastate laureaadid – Ulis Guth, Janika Kronberg, Marek Kahro ja Lea Mändmets – kirjutasid enda tutvustuse ise.

Väljaandega, mille lõpetab Bernard Kangro luuletus „Minu nägu”, saab tutvuda Võrumaa Keskraamatukogu kodulehel lib.werro.ee. Väljaanne on raamatukogu väike panus kultuuripärandi säilimisse.

Inga Kuljus

NÄITUSED

Siiri Sika fotonäitus „Valgused, värvid, varjundid” trepigaleriis. Rein Munki ristpistetehnikas tehtud käsitööde näitus konverentsisaalis. Ühe maali näitus – Ilon Wiklandi „Pikk-pikk teekond” mõttetöös.

ÜRITUSED

6. detsembril kell 12 keskpäevatund inglise kirjandusega. Tartu Ülikooli inglise keele lektor Ene-Reet Soovik tutvustab uuemat inglise kirjandust, põhiliselt Aet Variku tõlkeid.

20. ja 21. detsembril jõulukohv. Raamatute tagastamine viivisevaba.

LASTEOSA KOND ÜRITUSED

25. novembril kell 11 – mudilaste jutulaupäev. 9. detsembril kell 11 – mudilaste jutulaupäev.

NÄITUSED

16. detsembrini Võru Loovuskooli näitus. Detsembris Rootsi Instituudi stendi näitus Rootsi lastekirjandusest „Siin kasvavad lapsed”.

AJALUGU

Elust Võrus 1937. aasta novembris

Naiskodukaitse tähistas oma sünni

Naiskodukaitse Võrumaa ringkonna 10-nda tegewusaasta tähistamiseks laupäeva õhtul „Kandles” korraldatud kontsert-ball oli meeldivaks pidulikuks sündmuseks naiskodukaitse elus. Võru seltskond elas asjale kaasa vääriliselt, mida tõendas seltskonnategelaste rohke osavõtt. Naiskodukaitse Võrumaa ringkonna pere eesotsas esinase pr. A. Budkovskiga oli kohal suurearvuliselt. Eestkavalises osas pakus head ja nauditawat mängu garnisoni orkester Ed. Tamme juhatusel, esitades mitu pala. Hästi ja armsalt laulsid väikesed kodutütred hr P. Elkeni juhatusel kaks laulu ja teenisid aplausi. Meeldivad olid pr. A. Triiki sooloettekanded, kes pidi esitama veel mitu lisapala, et vähegi rahuldada publiku soov. Ta laulu hinnati suure lillekorwiga. Meeleolu oli päewakohane. Kahju, et saabu w tõsine päew – Surnutepüha – katkestas koosviibimise kell 24.

„Elu” nr. 133, 22. novembril 1937

Wõru jääb „Mees trumpidega” ilma

Käesolewal nädalal jõuab Draamateater ringreisile Võrumaale. Seekord tuuakse lawale A. Raudsepa komöödia „Mees trumpidega”. Wõrus „Mees trumpidega” aga lawale ei pääse, kuna Wõrus ei võimaldatud Draamateatrile saali. Seega peab Wõru teatripublik jääma kahjuks ilma ühest heast teatriõhtust. Kuna Wõrus walitseb eelseiswa etenduse wastu elaw huwi, siis kawatseb rühm Wõru teatrihuwilisi sõita autobusel Sannasse, kus Draamateater annab etenduse pühapäewa õhtul.

„Elu” nr. 133, 22. novembril 1937

Saame korraliku bussijaama

Wõru bussijaama küsimus on kauemat aega olnud walusamaks punktiks reisijatele. Praegune primitiivne hoone ei wääri bussijaama nimetustki, kuna ta ei täida kaugeltki nõudeid, mis määratud korralikule reisijate ooteruumile. Juba paar aastat tagasi maawalitsus asus



Naiskodukaitse Võru ringkonna juhatus koos osakondade vanematega 1937. aastal. Esireas vasakult 4. esinaine Anette Budkovsky.

asja suhtes põhimõtteliselt jaatawale seisukohale, kuid asja teostama hakata mõnesugustel põhjustel siiski ei saadud. Nüüd on jõutud niikaugele, et hakatakse otsima tõsiselt bussijaamale sobiwat platsi, milleks käimas läbirääkimised mitmete maa- ja majaanikkudega.

„Elu” nr. 134, 24. novembril 1937

Wõrus 6267 elanikku

1. now. k.a. oli Wõru linnas registreeritud 6267 elanikku, neist 2867 meest ja 3400 naist. Samaks ajaks oli Petseris registreeritud 4654 elanikku, neist 2207 meest ja 2447 naist.

„Elu” nr. 135, 26. novembril 1937

Juuksur J. Glassi 45. tööjuubel

24. now. pühitses Wõru wanim juuksetööstus Juhan Glass oma 60. sünnipäewa, milline tähtpäew langes ühte ka tema 45-aastase teotsemispäewaga oma tööalal. Juhan Glass sündis 24. now. 1877 Tartus, õppis 1892–1896 juuksetööstust Tartus Griebi äris. Wõrusse tuli Glass juba 1902. aastal, töötades enne Stolli äris ja hiljem asutas oma iseseiswa töökoja, seega on Glass töötanud Wõrus juuksetööstuse alal 35 aastat. Wõru tuletõrje ridadesse astus Glass kohe Wõrru elama asudes 1902. aastal, millega temal möödub 35-aastane teenistusae g tuletõrje ridades. On märkimiswäärt, et kogu selle 35 aasta jooksul on J. Glass kuulunud weemuretsjate jaoskonda. Warematel aastatel wõttis J. Glass innukalt osa „Kandle” ja Wõru Käsitöölise Seltsi tegewusest.

Soowime tublile töömehele, kes 45 aastat töötanud innukalt oma tööalal, palju õnne ja pikka iga!

„Elu” nr. 135, 26. novembril 1937

Wõru tuletõrjes

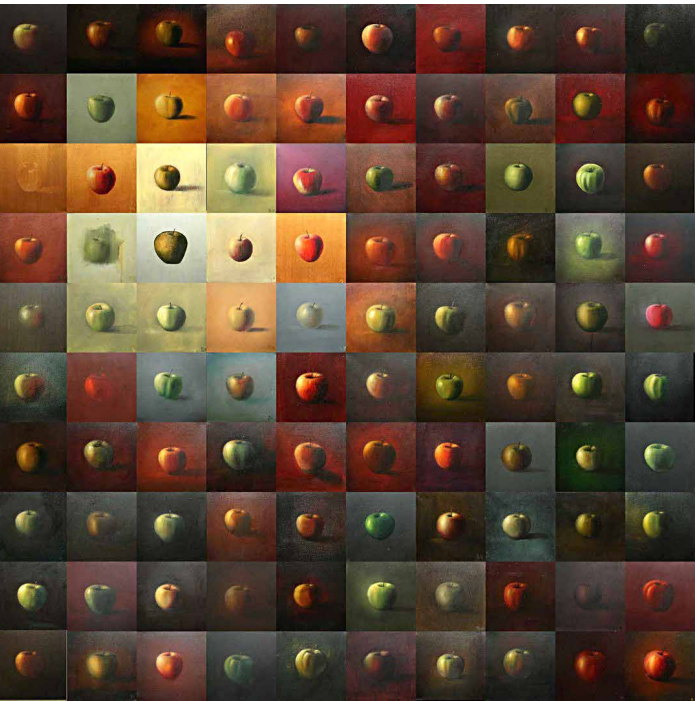
on seoses tuletõrje organiseerimistööga praegu käsil meeskonna arstlik ülewaa tus. Senini on waadatud juba üle 4 rühma, kuna täna õhtul waadatakse üle 3 rühma. Arstlikku ülewaa tust toimetab linnaarst doktor J. Ennulo. Kui meeskonna arstliku ülewaa tusega jõutakse lõpule, siis hakatakse moodustama rakenduskonda.

„Elu” nr. 136, 29. novembril 1937

Vanu ajalehti sirvis
Vana-Võromaa
muuseumide peavarahoidja
Arthur Ruusmaa

TULEKUL

Naha- ja maalikunstnike näitused
Vana-Võromaa Kultuurikojas



Alates 7. detsembrist on Vana-Võromaa Kultuurikojas (Katariina allee 11, Võru) avatud kaks uut näitust: Eesti Nahakunstnike Liidu (ENL) aastanäitus „SAJAJOON” ning maalikunstnike Lauretsiuse ja Mauri Grossi ühisnäitus.

ENL-i aastanäitus „SAJAJOON”
Eesti saja-aastase nahakunstipuu rikkalik saak ergutab meeli, kasvamist märgistamas mõtteline joon, mis liidab ühtseks tervikuks erinevate kunstnike poolt loodu. Nahk on inimesele lähim materjal kõige otse- semas mõttes. Materjal, mille mälus on elu ja mis ärkab taas ellu loova inimese kätest puudutatuna.

„SAJAJOON” on teekond – protsess, kus nahakunstnikud valivad ene- sele sobiva lähtekoha materjali iseloomu ja unikaalsuse eksponeerimisel. Olgu käivitajaks siis filosoofiline vaatenurk, nahaga seotud märksõna, materjali töötlemise/kaunistamise võte või kaasaegsete tehnoloogiliste ja tehniliste võimaluste raamistik.

„SAJAJOON” on piki galerii seina pideva jadana kulgev ruutude rida, mis moodustub sajast erinevast kunstnike poolt loominguliselt töödel- dud nahapinnast.

„SAJAJOON”; sümboliseerides saja aasta möödumist erialakoolituse algusest, esitleb iga ruuduga kunstnike oskuste arsenalil mitmekülgust, sellega ka vaatajaskonnale materjali varjundirohkeid võimalusi avades.



Lauretsiuse ja Mauri Grossi ühisnäitus
Maalikunstnike ühendab sõprus, Eesti Kunstiakadeemia ja kirg maali- mise vastu. Näitusel on väljas kunstnike viimase aja looming.

Lauretsius ehk Lauri Sillak on Eesti kunstis üks intrigeerivamaid ka- raktereid – ühteaegu tagasihoidlik ja eraklik, teisalt julgelt isikupärane ja produktiivne. Lauretsiuse teosed ühendavad akadeemilise maali popkunstiga. Hinnates ühelt poolt klassikalist vaikelu madalmaade 17. sajandi maalikoolkonna võtmes, on tema loomingut tihti seostatud ka kitši ja *campiga*. Kasutades oskuslikult kitši leksikat, on Lauretsiuse teosed samal ajal ühtlasi kitši paroodiaiks, võimendades rõõmuga kitši elemente maksimumini.

Mauri Grossi inspireerib tema aukartus traditsioonilise maali ees. Oma viimastes töödes käsitleb ta maalitud kujundite subjektiivset väärtust ja muutuvaid tähendusi. Ta maalib tavalisi igapäevaseid asju, vaadeldes, kuidas klassikalise õlimaali rambivalgus nende väärtust ja tähendust muudab. Oma töödega soovib Gross kaasata vaatajat kogema kvaliteetse maalitehnika ja igapäevaste asjade koosmõjus tekkivat dissonantsi.

Jana Huul

Näitused jäävad avatuks kuni 22. jaanuarini 2018.
Kuni 3. detsembrini on avatud Eesti Tarbekunsti- ja Disainimuseumi näitus „Tunne Eesti disaini. Sissejuhatust”.

DETSEMBER STEDINGU KOHVIKUS

06 KOLMAPÄEV / 20:00 / PILET 3-4€
KINOKOHVIK “KETI LÖPP”
Eesti 2017, žanr: komöödia, draama

13 KOLMAPÄEV / 20:00 / PILET 3-4€
KINOKOHVIK “BJÖRN BORG JA MCENROE”
Roosi 2017, žanr: eluloodraama

20 KOLMAPÄEV / 20:00 / PILET 3-4€
KINOKOHVIK “PETTSON JA FINDUS. MAAILMA PARIMAD JÕULUD.” Saksa 2016, žanr: kogupere

21 NELJAPÄEV / 19:00 / TASUTA
STEDINGU TANTSUTUBA
Tantsuõhtute sari, kus saab elava muusika saatel tantsida vanu külapidude tantse.

27 KOLMAPÄEV / 20:00 / PILET 3-4€
KINOKOHVIK “MEHETAPJA / SÜÜTU / VARI”
Eesti, Leedu 2017, žanr: draama

f STEDINGUMAJA KREUTZWALDI 15, VÕRU

SA VÕRU KANNEL

**Kultuurisündmused
NOVEMBER – DETSEMBER 2017**

29. novembril kell 14 Ansambel VANNAMUUDU kontsert
Kontsertsaalis. Tasuta.

2. detsembril kell 19 JÕULUOOTUSE KONTSERT, esinevad Vanalinna Segakoor ja segakoor Hilaro
Kontsertsaalis. Tasuta.
Esitusele tulevad: Nino Janjgava, Cyrillus Kreek, Zoltán Kodály, Karl Jenkins, Gustav Ernesaks, Lembit Veevo, Piret Rips-Laul, Pärt Uusberg, Tõnis Mägi.
Dirigeerivad: Lauri Aav, Katrin Puusaag ja Silja Otsar.

4. detsembril kell 19 Stand-up kontsert „OMA JÕUL”
Teatrisaalis. Piletid hinnaga 13 € ja 15 € on müügil Võru Kandle kassas ja Piletilevi müügipunktides.
Trio koosseisus Jan Uuspõld, Mairo Marjamaa ja Rene Puura ei ole tavapärase ansambel lauljast, saksofonistist ja klahvpillimängijast, vaid fantastiline kolmik, kes päästab teid talvepimedusest parima muusikalise huumoriga. Täiesti uutmoodi stand-up kontsert pakub üllatavaid ja vaimukaid eksperimente pillide ja teada-tuntud lugudega, muidugi Jani nalju oma tuntud headuses ja lisaks esitab trio igal kontserdil ühe publiku sooviloo.



Võrulasel Anna Rinnel täitus 104. eluaasta

25. oktoobril tähistas oma 104. sünnipäeva teenekas õpetaja Anna Rinne. Vanaprouat käis Võru linna nimel õnnitlemas abilinnapea Sixten Sild.

Oma pikka ja austusväärset retke haridusmaastikul alustas Anna Tsolgo algkoolis asendusõpetajana, alates 1940. aastast kuni pensionipõlveni töötas ta Võrus – peamiselt Võru linna 1. algkoolis (Võru I Põhikool).

Viimased aastakümned on Anna kirjutanud kaastöid Eesti Rahva Muuseumile ja kirjandusmuuseumile, märkides üles oma mälestusi, vanarahva jutte, traditsioone ning luulet. Eesti Kirjan- dusmuuseumile aastail 2002–2007 saadetud sisukate tööde eest sai ta 2008. aastal Eesti vanima rahvaluule korrespondendina pre- sidendi preemia ning võitis paar aastat hiljem „Eesti elulugude” võistluse. Kui veel möödunud aastalgi pani Anna abilise toel kirja oma lugusid, siis oma sünnipäeval ütles Anna, et nüüd on tema lood talletatud.

Ajaviiteks lahendab Anna koos abilisega ristsõnu, kuulab raadiot ja televiisorist mälumänge. Anna on kursis maailmas toimu- vaga ning mälu veel alt ei vea.

Palju õnne ja tervist alati positiivsele Annale!

Tiina Ojaste
maalinäitus

“Kellaviietee”

Võru Linnagaleriis
Liiva tn 13, Võru

06. jaanuarini 2018

VÕRU LINNA- GALERI

12. detsembril kell 19 HENRIK NORMANN „Kraaniga hunt Bangkokist”
Teatrisaalis. Piletid hinnaga 13 € ja 15 € on müügil Võru Kandle kassas ja Piletilevi müügipunktides.
Eesti mees töötab ja töötab. Külwab muru, niidab muru ja riisub muru. Kas tal on aega oma pereelule? Üks ootamatu telefonikõne muudab kõik. Hea sõber kutsub ta Taisse puhkama. Seal on soe, lõbus ja mis peamine – ODAV! Mida teeb Eesti mees Tais? Kas ta suudab ahvatlustele vastu seista? Milline meelemuutus teda ootab?
„Kraaniga Hunt Bangkokist” on lõbus reisiseiklus ja loogiline jätk Henrik Normanni monokomöödiale „Uskumatud seiklused New Yorgis”. Etendus viib vaataja lõbusale ja pöörasele seiklusele Taisse ja toob ka tagasi!

16. detsembril kell 14 Eesti Maaülikooli rahvatantsuansambli „TARBATU” kontsert
Teatrisaalis. Piletid hinnaga 5 € on müügil Võru Kandle kassas.

20. detsembril kell 19 TÕNIS NIINEMETS power-up comedy „HOMME ON TÄNA! 2.0”
Teatrisaalis. Piletid hinnaga 15 € ja 17 € on müügil Võru Kandle kassas ja Piletilevi müügipunktides.
Täiesti uus materjal mõttelise järjena kevadel alustatule! Tundub, et maailm on segi nagu hipid 1960ndatel? Tekib küsimus, mida peaks täiesti tavaline inimene sellises olukorras tegema? Kuhu minna, kuhu mitte minna, mida teha, mis tegemata jätta? Kes ütleks? Üks mees teab vastuseid!

www.vorukannel.ee

PILETIKASSA, INFORMATSIOON: 78 68676. Avatud E-R kella 12-16; 17-19. Peaadministraator 78 28744, teatri-ja kontsertigevuse administraator 78 68675, turundusjuht 78 68674

Õnnitleme novembrikuu juubilare!

	107	
	Maria Kolk	
	95	
	Rosine Kons	
	Senta Saidla	
	90	
	Alexandra Kozheva	
	Antonina Sanina	
	Ekaterina Seryakova	
	Valli Püvi	
	85	
	Linda Mäeots	
	Tamara Lunge	
	Alvine Kibena	
	Olga Ehik	
	Silvia Matt	
	80	
	Heli Tšernokozova	
	Eha Vihman	
	Valentina Družinina	
	Epp-Anu Rätsep	
	Ivi-Mai Siigart	
	Endla Allas	
	Tiina Tiisler	
	Aino Muni	
	Einar Juppets	

* Detsembrikuu juubilaridel, kes ei soovi äramärkimist ajalehes, palume sellest teada anda 1. detsembriks tel 785 0914 ja/või sirje.randver@voru.ee.
* Võru linnas oli 1.11.2017 seisuga 12 305 elanikku, neist mehi 5532 ja naisi 6773.

Laste Talvefestival

Võru Kannel | 7.–9. detsember
kell 10–15

● **TALVETEATER kell 11 ja 13**

ASKELDUSED JÕULUPOES - Võimlemisklubi „Sirutus” ja sõbrad etendus

Jõulueelne Jõulupood on jõulurõõmu täis. Jõulueelses Jõulupoes sign-sagin käib.

Hei, tulge julgelt uksest sisse jõuluaja hullamisse! Päris kohe muinasjuttu, tulge sisse ruttu-ruttu!

● **TÖÖTOAD**

Põnevad töötöad kogu perele. Meisterdame kingitusi, kaunistusi, kaarte, mütse, susse ja palju muud tarvilikku jõuluajaks.

● **FILMIAKADEEMIA**

Teeme tutvust maagilise filmimaalimaga temaatiliselt kujundatud saalis. Grimmeerime, helindame, küsime-vastame, meisterdame lemmiktegelase märgi või magneti.

● **SUUR FROZENI TÖLD - LIUMÄGI, MAIUSTE ÕNNERATAS, SOOVIDE TUBA**

Jõulusoovid kirjutavad üles ja panevad posti talveeid. Kosutuseks lumised muffinid ja mahlased jääkokeilid.

Kurvad mõtted põletame lõkkes, et headele mõtetele ruumi teha.

Kollektiividele vajalik eelregistreerimine kodulehel www.vorukannel.ee Kontakt 56903006 Ülle Voitka
Festivali täispilet 7 €. Eraldi ostes: Talveteater 4 € | töötöad jt 5 € | Perepilet 20 € | Sülelapsed tasuta

2017

Korraldajad:



Toetaja:

Võrumaa Kutsehariduskeskus

JÕULULAAT

Võrumaa Kutsehariduskeskuse peahoones

7. detsembril 2017
kell 12.00 - 17.00

Ootame müüjaid, kes pakuvad:

- käsitöötooteid
- taaskasutatud materjalidest tooteid
- küpsetisi, hoidiseid jm toidukaupu
- töötubade läbiviimist

Müügikoht TASUTA

Müüjate ja töötubade eelregistreerimine 27. nov 2017
Täpsem info ja registreerimine:
e-mail: kaiu.zernand@vkhk.ee
telefon: 785 0824

CURLY ESTONIAN VOICES

STRINGS

JÕULUKONTSERT
MUL ON HEA

27.12 | 19:00 VÕRU KANNEL

PILETID MÜÜGIL PILETILEVIS JA PILETIMAAILMAS

LISAINFO:
www.kontserdikubiee

Võru Kandles
01. detsembril
kell 19

Rolf Roosalu
& Saara Kadak

TAASKOHTUMINE
Jõuluootuses

Lisaks eelmise aasta parimatele paladele
kõlavad kavas ka uued laulud

Piletid müügil Piletilevis

Elmar

PILETI LEVI

Sinu usk on uks...

Eesti Rahvusmeeskoori jõulukontsert

Pirjo Jonas (sopran)
Kadri Toomoja (orel)
Dirigent Kuldar Schüts

N 21. detsember kell 19
Võru kultuurimaja Kannel

Piletid 8 € ja 10 € müügil Võru Kandle kassas ja Piletilevi müügipunktides

Võru Kannel

Eesti Kontsert

VÕRU MEESKOOR 90 JUUBELIKONTSERT

Võru Kandle majas
25. novembril kell 17

Võru Meeskoor 20. 10. 2017 a.

Võru Meeskoor aastal 2017
dirigendid HEINO PEHK ja ANDRES MÄÄR

kaastegevad:
KAIT TAMRA, MEHIS TIITS
VÕRU MUUSIKAKOOLI ORKESTER Jaan Randvere juhatusel

Pilet 5 € müügil Võru Kandle kassas 1 tund enne kontserdi algust.

Eesti Kultuurkapital

Kiiksuga Jõulud

17.12 Võru Kannel

Piletid eelmüügis Piletilevis ja Piletimaailmas

Nele-Liis Vaiksoo
Marta Laan
Tanja

3